

DIŽA' CHAWE' DA' BZOJ ZWA

Bennen' lie' Diza' golje' benach

¹ Kate' wzó law, kate' bi na' gata' yežlyó nga, ba zoakze Bennen' lie' Diža', na' Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios, na' Benne' Dižan' nakkze' Dios. ² Bennen' nake' Diža' wzóalene' Dios katen' wzó law žata' yežlyó nga. ³ Lo na' Benne' ni, Dios bene' yógo'te da'zej nnita', na' bi be zoa da' ben Dios da' bi bene' lo na' Bennen'. ⁴ Napkze Bennen' yela' nban, na' yela' nban na' naken ka to baní' da' zza'nín' lo yichj lázdo'gak benach ka'. ⁵ Baní' na' wza'nín' gan nak chol che yela' got, san bi gok da' chol na' wsolen baní' na'.

⁶ Dios bsele'e to benne' lie' Zwa ga ni. ⁷ Benne' ni ble'e nga nich wzóalene' che Bennen' nake' baní', nich chejle'gak yógo'te benach ka' che Bennen' ni'a che dan' wchalje'. ⁸ Zwan' bi nake' banín', san bla'ze' nich wzóalene' che Bennen' nake' baní'. ⁹ Kate' ža ka' Bennen' nake' baní' da' naken li laže' ba ze'e yežlyó nga, na' zza'nín' lo yichj lázdo'gak yógo'te benach ka'.

¹⁰ Bennen' nake' baní' ble'e yežlyó nga, na' lo ne'e Le' Dios bene' yežlyó nga, san benach ka' nníta'gake' yežlyó nga bi beyónbia'gake' Le'. ¹¹ Ble'e gan nak chie', san benne' ka' nbáblene' bi wzí' lo ná'gake' Le'. ¹² Benne' ka' bejlé'gake' che Jesusen' wzí' lo ná'gake' Le', na' yógo'te benne' ki, Le' bene' ga wzí' lo ná'gake' gákgake' zi'nkze Dios. ¹³ Benne' kizej nake' zi'n Dios, kege dan'zej nake' zi'ngak benach chie' ka', na' kege dan' náljgake' ni'a che da'

ždan láže'gakkze', o dan' žénele no benne' gaken ki, san jez nake' ki dan' naken da' žénekzele Dios.

¹⁴ Bennen' nake' Diža' golje' benách, na' to chí'i'do'ze wdálene' žo'o, na' yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li wzóalengaken Le'. Ble'elto' yela' zen chie', na' yela' zen chien' naken da' bnezjw Xe' chie' dan' nake' bi' byo tlichá' chie'. ¹⁵ Zwan' bzoa lie' che Bennen'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Benne' ni nake' Bennen' bchalja' chie' katen' wnnia': “Benne' za' ze'e ka neda' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' Le' zga'ale' ka neda'.”

¹⁶ Yógo'težo zzi'žo da' chawe' da' naken chie', da' žonnze' chežo, na' gonnže' da' zenže chežo. ¹⁷ Da' bchi'le Dios blan' chežo lo na' Moisés, san yela' nži'il che Dios, na' da' naken dot da' li blá'gaken chežo lo na' Jesúš, Benne' Criston'. ¹⁸ Nitó benne' bi na' le'ele' Dios, san bi' byo tlichá' che Dios, Bennen' nži'il Xažo Dios Le', Benne' ni bene' ga nónbia'žo Dios.

Da' wnná Zwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, che Jesús

(Mt. 3:1-12; Mr. 1:7-8; Lk. 3:1-17)

¹⁹ Da' ni naken da' bzoa li Zwa, katen' benne' judío wnná bia' ka', benne' nníta'gake' lo yež Jerusalén, bséla'gake' bxoz ka' gan zoa Zwan', tzen len benne' ka' jez nake' za'só Lebí, benne' ka' jez nake' ni'a na'gak bxoz ka', nich nnábgekle' Zwan', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' le'?

²⁰ Kwáselo bchalj Zwan', na' bi bkache'e da' nake', san bchalje' káteze naken, na' wnné':

—Bi naka' Benne' Criston', Bennen' bchebe láže' Dios sele'e chežo.

21 Naž wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':
—¿Nožkze le'? ¿Cha' len' Lías, bennen' bchalje' lo
wláz Dios že ni'te?

Zwan' wnné':
—Kege nedan'.

Naž wnnábgekle' le':
—¿Cha' len' bennen' žala' yide' nich wchalje' lo
wláz Dios?

Bechebe Zwan', na' wnné':
—Kege nedan'.

22 Naž wnnábgekle' le':
—¿Nožkze le'? Wnná neto' nich gak wzenlto'
benne' ka' bséla'gake' neto'. ¿Biž znno' le' non'
nako'?

23 Bechebe Zwan', na' gože' légake':
—Neda' naka' bennen', nyejw le'e yiche la'y ka
nak chie', dan' znnan: "Ženle chi'i to benne' žliže'
lo latje dach, žnne': Le yeyón chawe' yichj lázdo'le
dan' za' la' Xanžon' gan zoale." Ki wnná Isaías,
bennen' bchalje' lo wláz Dios.

24 Benne' ka' bséla'gak benne' judío wnná bia' ka'
zej nake' benne' yodo' fariseo ka'. **25** Wnnábgekle'
Zwan', na' belyi'e le':

—¿Biž chen' žezó' benách ka' nis cha' bi nako'
le' Benne' Criston', na' bi nako' Lías, na' bi nako'
bennen' žala' yedjchalje' lo wláz Dios?

26 Bechebe Zwan', na' gože' légake':
—Neda' žezóa' benách ka' nis lo nis, san zoa
to benne' gachje láwe'le gan zoale, bennen' bi
nónbia'le-ne'. **27** Benne' ni nake' Bennen' za' ze'e ka
neda', na' nakže' blo ka neda', na' bi naka' neda' zi
kweja' ūze'.

28 Yógo'te da' ki gókgaken gan nbab yež Betábara, gan nak yechelá'a yego Jordán, zaka' gan z̄la' wbíz, gan bezóá Zwan' benách ka' nis.

Jesús nake' ka z̄la'do', bia žótgake'-ba' law Dios

29 Ža chope ža Zwa ble'ele' za' Jesusen', na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' nake' z̄la'do' che Dios, na' žeké'e dola' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. **30** Le' nake' Bennen' wnnía' chie': “Za' za' to Benne' ka neda', na' nakže' blo ka neda', dan' zoakze' zga'ale' ka neda'.” **31** Bi bénbi'a-ne' zga'ale, san bla'a, na' žezóá' benách ka' nis nich gónbia'gak benách Israel ka' Le'.

32 Zwan' bzoa lie' chie', na' wnné':

—Ble'ela' Dios Be' La'y, bžoje' ya'abá che Dios, na' betje', na' wnné'e kan z̄nna' to plomdo'. Ble'e gan zoa Jesusen', na' bgá'nlene' Le'. **33** Bi bénbi'a-ne' zga'ale. Bennen' bsele'e neda' nich yezóá' benách ka' nis gože' neda', na' wnné': “Kate' le'elo' yetj Dios Be' La'y, chejsóalene' to Benne', na' gá'nlene' Le', Bennen' gone' da' z̄loé'ezele yela' žezóá nis ni, dan' wchize' benách ka' Dios Be' La'y.” **34** Na'a, ba ble'elan', na' z̄zoa lia' che Bennen', z̄nnia' nake' Zi'n Dios.

Benne' nežw ka', benne' bénlengake' Jesús tzen

35 Yetó ža na', da' yoble wzóá Zwa ga na', na' chope benne' ka', benne' žónlengake' le' tzen, wnníta'lengake' le'. **36** Kate' Zwan' ble'ele' Jesusen', zde' ga na', gože' benne' ka' žónlengake' le' tzen, na' wnné':

—Le wia ga na'. Bennen' ze'e ga na' nake' z̄la'do' che Dios.

37 Chope benne' ka', benne' žónlengake' Žwan' tzen, béngekle' dan' wnné', na' bejnáwgake' Jesusen'. **38** Naž beyéchj Jesusen', na' ble'ele' chope benne' ki zej nawe' Le', na' gože' légake':

—¿Bizen' žiljle?

Belyi'e Le':

—Benne' wsedle, ¿gaže zo'?

39 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le da, na' lé'elelen.

Naž jáklene' Le', na' blé'egekle' gan zoe', na' bgá'nlene' Le' ža na', dan' ba žale.

40 Ndres, benne' biche' Smon Bedw, nake' to benne' chope' ka' béngekle' da' bchalj Žwan', na' bejnáwgake' Jesusen'. **41** Ndrezen' bejdilje' zga'ale benne' biche'e, bennen' lie' Smon, na' gože' le':

—Ba bla' Benne' Mesías.

Mesías naken to diža' hebreo da' znnan len diža' griego: "Benne' Criston" na' len diža' xiža': "Benne' bséla'kze Dios."

42 Naž Ndrezen' la' bche'tie' Smon na' gan zoa Jesusen'. Katen' Jesusen' ble'ele' le', gože' le':

—Le' nako' Smon, zi'n Jonás. Na'a, si' lo' Sefas.

Sefas naken to diža' hebreo da' znnan: "Pedro" len diža' xtil, na' len diža' xiža': "Bedw" da' znnan: "Yej."

Jesús žliže' Lip, na' Natanael

43 Kate' za' ža'ní' yetó ža, gónele Jesusen' cheje' gan nbab Galilea. Bejxake'e Lip, na' gože' le':

—Benlen neda' tzen.

44 Lipen' nake' benne' yež Betsaida, da' naken lažgak Ndres, na' Bedon'. **45** Lipen' bejdilje' Natanael, na' gože' le':

—Ba bžel-lto' Bennen' bzoj Moisés kan nak chie' gan nyejw da' bchi'le Dios, na' lezka' benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios bzójgake' kan nak chie'. Benne' ni Jesús, zí'n Jwsé, benne' yež Nasaret.

46 Natanael na' gože' le':

—¿La' to da' naken chawe' lo yež Nasaret?

Lipen' gože' le':

—Da, na' le'elon'.

47 Kate' Jesusen' ble'ele' za' Natanael na' gan zoe', wnné':

—Le wia nga to benne' nake' da' li benne' Israel, na' kwáselo zchalje'.

48 Naž Natanael na' wnnable' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nakzkzen' nónbi'o neda'?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kate' ne žliž Lipen' le', katen' wzó' ūan yag higon', ble'ela' le'.

49 Naž bechebe Natanael, na' gože' Le':

—¡Benne' wsedle, Le' nako' Zí'n Dios! ¡Le' nako' Benne' Nna Bi'e Benne' Israel Ka'!

50 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Žejli'o chia', dan' goža' le': “Ble'ela' le' ūan yag higon”? Le'elo' da' zénle'eže ka' ka da' ni.

51 Lezka' Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Da' li žapa' le'e, l'é'elele nyaljw ya'abá, na' wbás che ya'abá ka' želyetje', na' želbene' gan zoa' neda', Benne' Golje' Benách.

2

Lni che yela' zchag na' da' goken lo yež Kaná

1 Wdé chonne ža, gok lni che yela' zchag na' lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' zoa xna' Jesusen' ga na'.

² Lezka' wzóa no benne' bliže' Jesusen' len benne' wsedle chie' ka', nich yídake' lni na'. ³ Kate' bebíž xis uba, dan' yé'jgake', xna' Jesusen' gože' Le', na' wnné':

—Biž de xis uban' da' žé'jgaken'.

⁴ Bechebe Jesusen', na' wnné':

—Nó'ledo'. ¿Biž chen' znnio' neda'? Bi na' žin ža wloe'ela' law yela' wak chia'.

⁵ Naž xna' Jesusen' gože' benne' wen žin ka', benne' zkwa'gake' da' že'j žáwgake', na' wnné':

—Le gon yógo'te da' yi'e le'e.

⁶ Wnnít'a'gak xope yeso' yej ga na', da' ka' zkóngekle benne' judío ka' žin kate' žíbgake' ni'a ná'gake' kan žónteze žóngake', na' žože chope chonnie že'e nis to to yeso' ka'. ⁷ Jesusen' gože' benne' wen žin ka', na' wnné':

—Le yescha'te yeso' ki nis.

Naž beschá'gake' yeso' ka' nis. ⁸ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le gachen' na'a, na' le chjwan' law benne' znnabe' bi da' žiažjen.

Yjwá'gaken' ga na'. ⁹ Bennen' znnabe' bi da' žiažjen bwien' cha' nak dži' nisen' da' ba beyaken xis uba, san bi nnezle' gan zan'. Nnázgekle benne' wen žin ka', benne' belgache'e nisen'. Naž bennen' znnabe' bi da' žiažjen bliže' bennen' zchag ne'e, ¹⁰ na' gože' le':

—Yógo'te benne' znéžjwgake' zga'ale xis uba dan' nakžen dži', na' kate' ba né'jgake', naž znéžjwgake' da' bi naken dži'. Le', na' zejte na'a wdape chi'o xis uba da' nakžen dži'.

¹¹ Ben Jesusen' yela' wak ni, da' gok bian', lo yež Kaná gan nbab Galilea, na' nak yela' wak ni da'

nežw da' bene'. Ka' goken, b_{loe}'ele' law yela' wak
zen chie', na' benne' wsedle chie' ka' bejlé'gake'
chie'.

¹² Wdé na' Jesusen' wyeje' lo yež Kapernaum,
tzen len xne'e, na' benne' biche'e ka', na' benne' ws-
edle chie' ka', na' wnníta'gake' lo yež Kapernaum
na' zan ža.

Jesús žebeje' benne' ka' li'a yodo'
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lk. 19:45-46)

¹³ Kate' za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gak
benne' judío ka' kan ben Dios katen' bebeje' xa
xtó'gake' ka' lo yežlyó Egípto, na' Jesusen' wyeje'
lo yež Jerusalén. ¹⁴ Bejxake'e benách ka' lo yežen',
benne' ka' nníta'gake' li'a yodo', na' žóte'gake' bež
ka', na' zila' ka', na' plomdo' ka', bia ka' žótgake'-
ba' law Dios. Lezka' že'gak benne' ka' ga na', benne'
zchá'gake' mežw ka' da' zá'gaken dot yežlyó nga.
¹⁵ Katen' ble'el Jesusen' da' ni, na' bchoke' do las
ka' nich chinne' benne' ka', na' bechache' yógo'te
benne' ka' na'le gan nak li'a yodo', na' lezka' blage'
na'le zila' ka', na' bež ka'. Besdinnje' xmežw benne'
ka' zchá'gake' mežwn', na' bžix'e blag ka' chégake'.
¹⁶ Naž Jesusen' gože' benne' ka', benne' žóte'gake'
plomdo' ka', na' wnné':

—Le yeká'a da' ki. Bi gonle liž Xa' ka to lawe' ya'a.

¹⁷ Naž bejsá' láže'gak benne' wsedle ka' che Je-
susen' da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan: "Dan'
žéke'le'ela' che ližo', na' žeje zla lázda'wa'."

¹⁸ Naž beži'igak benne' judío wnná bia' ka'
nníta'gake' ga na', na' belyi'e Jesusen':

—¿Bíz yela' wak w_{loe}'elo' neto' da' gak bian' nzi'
lo no'o žono' da' ki?

¹⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Le wžia yi' yodo' ni, na' yechonne žaze yechisan'.

²⁰ Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Xope-yon yiz ba zej žóngake' yodo' nga, na' Le', žchonne žaze yechison'?

²¹ Yodon', dan' bchalj Jesusen' chen, naken la' kwinkze'. ²² Che len, katen' bebán Jesusen' lo yela' got, bejsá' láže'gak benne' wsedle chie' ka' kan wnné', na' bejlé'gake' da' nyejw le'e yiche la'y, na' lezka' da' bchalj Jesusen'.

Jesús nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'

²³ Kate' ne zoa Jesusen' lo yež Jerusalén, kate' žak Lni Pasko', benne' zan bejlé'gake' chie' Le', dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' žone'. ²⁴ Jesusen' bi bxen laže'e légake', dan' nnezle' kan zej nak yógo'te benách ka'. ²⁵ Bi žon byenen no benne' wloe'ele' Jesusen' kan zej nak benách ka', dan' nnézkzele' da' yo'o lo yichj lázdo'gak benách ka'.

3

Jesús žcháljlene' Nikodemo

¹ Nikodemo, to benne' yodo' fariseo, nbáblene' benne' judío wnná bia' ka'. ² Benne' ni ble'e gan zoa Jesusen' to xe'le, na' gože' Le':

—Benne' Wsedle. Nnezla' Dios bsele'e Le' nich wsedlo' neto'. Bi zoa no benne' gak gone' yela' wak ka', da' zej nak bian', kan zej nak da' ka' žono' Le', cha' bi zoalen Dios le'.

³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le', no benne' bi galje' da' yoble, bi gak le'ele' latjen' gan žnna bia' Dios.

⁴ Nikodemon' wnnable' Le', na' wnné':

—¿Nakxkze gak to benne' galje' da' yoble katen' ba ngole'? ¿Wak yevoé'e le'e xne'e, na' galje' yetó?

⁵ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' li žapa' le'. No benne' bi galje' ni'a che nis, na' ni'a che Dios Be' La'y, bi gak choe'e gan znna bia' Dios. ⁶ Bennen' nalje' lo ni'a lo na' benách, benachze nake', san no benne' nalje' ni'a che Dios Be' La'y, Be' La'y nbánlene'. ⁷ Bi yebanlo' dan' žapa' le', žon byenen galjo' da' yoble. ⁸ Gáte'teze žak be', na' ženlo' znne ben', san bi nnezlo' galen' zan', o galen' zejen. Lezka' žak chegak benne' ka'zej nalje' ni'a che Dios Be' La'y.

⁹ Naž Nikodemon' wnnable' Jesusen', na' wnné':

—¿Nakxkzen' gak da' ni, cha'?

¹⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Žsedlo' benách Israel ka', na' bi nnezlo' da' ki?

¹¹ Da' li žapa' le', da' nnezlto' zchaljto' chen, na' da' ble'elto' zloe'elto' le'e, san bi zzi' lo na'le dan' žsdlto'. ¹² Cha' bi žeje'le chia' kate' zcháljlena' le'e kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, ¿nakxkze gak chejle'le chia' cha' wcháljlena' le'e che da' ka' žákgaken ya'abá che Dios?

¹³ 'Batkle wžén no benne' ya'abá che Dios, san toza' neda', Benne' Golje' Benách, dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, san zoakza' ya'abá che Dios. ¹⁴ Kan ben Moisés lo latje dach, bchise' ža'le to bele ya, bian' bde'e-ba' le'e yag, lezka' žon byenen gaken chia' neda', Benne' Golje' Benách, wchísgake' neda' to le'e yag. ¹⁵ Ki gaken chia', nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejle'gake' chia', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'.

Dios nží'ile'ele' benách ka'

Naž wnná Jesusen':

¹⁶ —Dan' nží'ile'el Dios benách yežlyó nga, bdie' tlícha'tekze Zi'ne' lo yela' got, nich bi kwia yi'gak benne' ka' chejlé'gake' chie', san gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake'. ¹⁷ Dios bsele'e Zi'ne' yežlyó nga, kege nich choge' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga kwia yi'gake', san nich yelágake' ni'a chie' Le'.

¹⁸ 'Nóte'teze benne' žeji'e che Bennen' nake' Zi'n Dios, bi nžog chie' kwia yi'e, san no benne' bi žeji'e chie', ba nžog chie' gate' dan' bi žeji'e che Bennen' nake' tlícha'tekze Zi'n Dios. ¹⁹ Che len ba nžog chegak benách ka' gátgake', dan' bla' Bennen' nake' baní' yežlyó nga, san benách ki žaz láže'gake' da' nak chol, na' kege Bennen' nake' baní'. Ki žóngake' dan' bi nak chawe' da' žóngake'. ²⁰ Yógo'te benne' ka', benne' žóngake' da' zinnj, bi žaz láže'gake' baní', na' bi zlá'gake' lo baní', nich bi nna' da' žóngake'. ²¹ Benne' ka' žóngake' da' nak dot da' li, zlá'gake' lo baní' nich gak bia' žóngake' ni'a che Dios da' žóngake'.

Zwa, benne' žežóe' benách ka' nis, zchalje' che Jesús

²² Wdé na', Jesusen' wyéjlene' benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bzíngake' gan nbab Judea, na' wzóalene' lágake' gan žežóagake' benách ka' nis.

²³ Łezka' Zwa žežóe' benách ka' nis lo latjen' nzin' Enón, gawze gan že' yež Salim, dan' de nis zil ga na'. Belzín benne' ka' latjen' nich yezóagake' nis.

²⁴ Ki goken kate' Zwan' bi na' yejwe' liž ya.

²⁵ Naž bałe benne' ka', benne' žónlengake' Zwan' tzen, wzó láwgake' zdíl díža'gake' len benne' judío ka' kan nak che yela' žeýon kwin chawe' chegak

benne' yodo' ka'. ²⁶ Bžíngake' gan zoa Žwan', na' belyi'e le':

—Benne' wsedle. Bwia nga. Bennen' wzóalene' le' yechelá'a yego Jordán, bennen' bzoa lio' chie', žezóe' benách ka' nis, na' želžín yógo'te benách ka' gan zoe'.

²⁷ Naž bechebe Žwan', na' gože' lágake':

—Cha' zoa no benne' zoa da' nzi' lo ne'e, naken da' ba bde Dios lo ne'e. ²⁸ Bénkzelele dan' bchalja' katen' wnnía': "Bi naka' neda' Benne' Criston'" san Dios bsele'e neda' nich wzenla' benách ka' za' ze'e Le'. ²⁹ Benne' byo, bennen' zzi'e xkwide' no'le zchag na'be', nake' benne' zchag ne'e, san ljež bennen' zchag ne'e, na' žónlene' le' tzen, zze nage' chie', na' žebele' dan' ženle' da' zchalj bennen' zchag ne'e. Lezka' žebéle'ela' neda' dan' žaken chie' ki. ³⁰ Žon byenen gakže blo Benne' Criston', san žon byenen yéxjwža' neda'.

Bennen' bžoje' ya'abá che Dios

³¹ Lezka' wnná Žwan':

—Bennen' ze'e zaka' ya'abale nakže' blo ka yógo'te benách. No benne' nake' che yežlyó nga, che yežlyó nga nakze', na' zchaljze' che da' žaken yežlyó nga, san Bennen' ze'e zaka' ya'abá che Dios nakže' blo ka yógo'te benách ka'. ³² Benne' ni zchalje' che da' ble'ele', na' che da' benle', san bi zoa no benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje'. ³³ Nóte'teze benne' zzi' lo ne'e dan' zchalje', zloe'ele' law žejli'e nak dot da' li da' znnna Dios. ³⁴ Bennen' bsela' Dios, zchalje' diža' che Dios, dan' Dios na'kze dot laže'e bsele'e Dios Be' La'y len Bennen'. ³⁵ Xažo Dios nži'ilé' Zi'ne', na' ba bdie' lo na' Zi'nén' yógo'te da' de.

36 Nóte'teze benne' žeji'e che Zi'n Dios, ba de yela' nban da' zejlí kanne chie', san bennen' bi žeji'e che Zi'en', bi gata' yela' nban na' chie', san nbage'e zia law Dios.

4

Jesús zcháljlene' to no'le nbabe' Samaria

1 Béngekle benne' yodo' fariseo ka' kan benne' ka' žónlengake' Jesusen' tzen zej nyanže' ka benne' ka' žónlengake' Žwa tzen, na' lezka' žeza Jesusen' zanže benách nis ka benách ka' žeza Žwan' nis. **2** Jesúš na'kze bi žeza' benách ka' nis, san benne' wsedle chie' ka' žezaagake' benách ka' nis. **3** Kate' wnnezle Jesusen' da' ni, bezé'e gan nbab Judea, na' zejdé' da' yoble gan nbab Galilea.

4 Gan zeje', žon byenen tie' gan nbab Samaria.

5 Ka' goken, bla' Jesusen' to yeždo' gan nbab Samaria, da' nzin' Sikar, dan' žen' gawze gan de yežlyón' da' bnežyw Jakob che Jwsé chie' ža ni'te.

6 Lo latjen' Jakoben' bche'ne' to yežw nis gže'. Kate' bla' Jesusen' ga na', wži'e žoa'a yežw nisen' dan' bejžáke'le' yoe'e nez, ne naken wawbiž. **7** Naž bžin to no'le Samaria ga na' nich si'e nis. Jesusen' gože' le', na' wnné':

—Benn da' ye'ja'.

8 Jesusen' zoe' toze' dan' ba zjak benne' wsedle chie' ka' lo yežen' nich chejží'gake' bi da' gágake'.

9 Naž no'le Samaria na' gože' Jesusen', na' wnné':

—¿Znnablo' Le' neda' da' ye'jo', na' nako' benne' judío? Neda' naka' no'le Samaria.

Ki wnné' dan' benne' judío ka' bi de chawe' benách Samaria ka'.

10 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Chela' nónbi'o da' žonn Dios, na' no Bennen' ži'e le': "Benn da' ye'ja" na' le' nnablo' Le', na' Le' gonne' chio'nis da' gonne yela' nban.

11 Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', bi no'o da' kwéjleno' nis, na' že'lte žia nis ni. ¿Gaz za' nisen' dan' žonnen yela' nban? **12** ¿Nakžo' Le' žen ka Jakob, xa wdé chežo, bennen' benne' cheto' yežw nis ni, ga ni wzi'e nis da' we'je', na' da' we'jgak zi'ne' ka', na' da' we'jgak bia beže chie' ka'?

13 Bechebe Jesusen', na' wnné':

—No benne' ye'je' nis ni, da' yoble nnan ye'jen', **14** san nóte'teze benne' ye'je' nisen' da' wnežjwa' neda', biž nnan ye'jen', dan' wnežjwa' chie' nisen' da' gaken lo yichj lázda'we' ka to gan žal nis, da' gonne yela' nban da' zejlí kanne chie'.

15 Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', benn chia' nisen', nich biž bil-la', na' biž yedjxi'a nis nga.

16 Jesusen' wnné':

—Wyéj, bejlíž benne' byo chio', na' le da ga zoa' ni.

17 Beží'i no'len', na' gože' Le':

—Bi zoa benne' byo chia'.

Naž Jesusen' wnné':

—Da' likze žnno': "Bi zoa benne' byo chia'" **18** dan' ba wzóaleno' gayo' benne' byo ka', na' benne' byon' zóaleno'-ne' na'a, bi nake' benne' byo chio'. Da' ni žnno', da' likze žnno'.

19 Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Benne', žekla' neda' nako' benne' žchalje' lo wláz Dios. **20** Xa xto'to' ka' bka'n žéngake' Dios law

ya'a nga, san znnale le'e yež Jerusalén naken ga
žala' wká'n zengak benách ka' Dios.

21 Jesusen' wnné':

—No'le, bejlé' da' znnia'. Za' ža katen' wká'n zenle Xažo Dios la'kze bi yedjsoale law ya'ado' ni, na' lezka' bi chejsoale lo yež Jerusalén. **22** Le'e zka'n zenle Bennen' bi nónbia'le-ne', san neto' nónbia'to' Bennen' zka'n zento', dan' ben Dios chie' gata' yela' žeslá ni'a chegak benne' judío ka'. **23** Na'a, za' ža, na' ba zoažo ža na', kate' benne' ka' da' li wká'n zéngake' Dios, wká'n zéngake' Le', zoalen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake', dan' žénele Xažo Dios wká'n zengak benne' ka' Le' ki. **24** Dios nake' Be', na' benne' ka' zka'n zéngake' Le', žon byenen wká'n zéngake' Le', zoalen Dios Be' La'y, na' da' nak dot da' li, légake'.

25 Naž no'len' gože' Le', na' wnné':

—Nnezla' žala' la' Benne' Mesías, (da' znnan: "Benne' Criston"). Kate' le'e Le', wloe'ele' žo'o yógo'te.

26 Jesusen' wnné':

—Lekze' zcháljlene' le'.

27 La' na'ze bežingak benne' wsedle ka' che Jesusen' ga na', na' bebán láže'gkiele' dan' zcháljlene' to no'le, san nitóe' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': "¿Biž znnablo' le'?" o "¿Biž da' zcháljleno' le'?". **28** Naž no'len' bka'ne' že'e chie' ga na', na' beyeje' lo yež, na' gože' benne' ka' nníta'gake' ga na', **29** na' wnné':

—Le da, lé'elele to benne' gože' neda' yógo'te da' ba bena'. ¿Nakkze' Le' Benne' Criston?

30 Naž bžojgak benne' ka' lo yežen', na' bžíngake' gan zoa Jesusen'.

³¹ Kate' ne zej no'len', benne' wsedle ka' che Jesusen' ben byéngake', na' belyi'e Le:

—Benne' Wsedle, bdaw.

³² Jesusen' gože' légake':

—De to da' žawa', da' bi nónbia'le.

³³ Naž benne' wsedle chie' ka' belnnable' ljéžake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Nož benne' ba bedjwé'e da' bdawe'?

³⁴ Naž Jesusen' gože' légake':

—Da' nbánlena' naken gona' da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', na' yeyož gona' xchine'. ³⁵ Ki znnale le'e: "Yetáp byo' žin za lapžo." Neda' žapa' le'e: le wía na'le, na' wíale benách ka' zej nake' ka gan goz Dios, da' ba nbižen nich chejlapžon. ³⁶ Bennen' zlape' zzi'e lažjwe', na' dan' zlapen', naken nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka', nich gak yebégekle tzen benne' žazen', na' benne' zlapen'. ³⁷ Nak dot da' li da' znnan: "To benne' žaze', na' yetóe' zlape!" ³⁸ Neda' bsel'a le'e chejlaple gan bi gozle. Benne' yoble gozen', na' le'e zzi'le da' žonn žin na' da' bene'.

³⁹ Benne' zan, benne' Samaria ka', benne' nnítá'gake' lo yež Sikar na', bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che xtiža' no'len', dan' bchalje' kan nak chie', na' wnné': "Gože' neda' yógo'te da' ba bena'."

⁴⁰ Kate' bžingak benne' Samaria ka' gan zoa Jesusen', góta'yoegakle' Le' gá'nłene' légake'. Yechóp ža bga'n Jesusen' ga na'. ⁴¹ Ka' goken, benne' zanže bejlé'gake' che Jesusen' ni'a che da' bchaljkze' Le'.

⁴² Naž benne' ka' belyi'e no'len', na' wnnágake':

—Na'a žejle'to' chie', kégeze ni'a che da' bchaljo' le', san lezka' dan' benlto' neto' chie' Le', na' nne-zlto' da' li Bennen' nake' Benne' Criston', Bennen' žeslé' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

Žeyón Jesúš xkwide' byo che to benne' wnná bia'

43 Yechóp že ka', bezá' Jesusen' gan nbab Samaria, na' wyeje' gan nbab Galilea. **44** Ki bene', dan' bchaljkze Jesusen', na' wnné': "Benne' wláz ka' che to benne' zchalje' lo wláz Dios bi žápegake' le' ba la'ne." **45** Kate' belá' Jesusen' gan nbab Galilea, wdápegak benne' Galilea ka' Le' ba la'ne dan' lezka' jake' lo yež Jerusalén katen' gok Lni Pasko', na' blé'egekle' da' ka' ben Jesusen' ga na'.

46 Naž beyéj Jesusen' lo yež Kaná gan nbab Galilea, gan beyone' nis xis uba. Lo yež Kaper-naum na' zoa to benne' wnná bia', benne' nzi' lo ne'e yela' wnná bia' lo wláz benne' znna bi'e, na' xkwide' byo chie' da'be' yižwé'. **47** Kate' bennen' benle' ba bezá' Jesusen' gan nbab Judea, na' ba bežine' gan nbab Galilea na', naž wyeje' gan zoa Jesusen', na' góta'yoelé' Le' yide' liže', nich yeyone' xkwide' byo chien', dan' ba žek gatbe'. **48** Naž Jesusen' gože' le':

—Bi chejle'le chia' cha' bi l'é'elele da' ka' zej nak bian', na' yela' wak ka' da' gona'.

49 Naž bennen' nzi' lo ne'e lo wláz benne' znna bi'e gože' Jesusen', na' wnné':

—Benne', date ná'tege nich bi gat xkwide' byo chian'.

50 Naž Jesusen' gože' le':

—Beyéj ližo'. Nban xkwide' byo chion'.

Bennen' bejli'e da' wnná Jesusen', na' zeyeje'.
51 Kate' ne yoe'e nez zeyeje', bałe benne' wen
žin chie' bedjchágake' le', na' bzéngekle' le', na'
wnnágake':

—Nban xkwide' byo chion'.

52 Wnnable' légake' batχ wzó law žeyakbe'. Belyi'e
le':

—Bache', ka gachje ža bežój-be' da' lan'.

53 Naž wnnezle xa xkwide' byon', beyakbe' kate'
Jesusen' ne zcháljlene' le', na' gože' le': “Nban
xkwide' byo chion’.” Che len bejli'e che Jesusen',
na' lezka' benách ka' nnít'a'gake' liže' bejlé'gake'
chie'.

54 Yela' wak ni naken da' bežopen da' ben Jesusen'
katen' wzóe' gan nbab Galilea, da' goken
wdé bezé'e gan nbab Judea.

5

Žeyón Jesúš to benne' die' ga nzi' Betesda

1 Wdé gok da' ni, gok to lni chegak benne' judío
ka' lo yež Jerusalén, na' Jesusen' wyeje' ga na'. **2** Lo
yežen', gawze gan žo'ogak žila' ka', že' to bej nis zen,
da' nzin' Betesda len diža' hebreo, na' zej nnita'
gayo' zchil zen chen. **3** Lo zchil ka' degak benne' zan,
benne' ka' zej de'e yižwé', benne' lo chole ka', na'
benne' ka' bi žak sá'gake', na' benne' žak sá'gake'.
Želbeze' bate ta nisen'. **4** Ki žaken dan' žetj to wbás
che ya'abá to chi'i weje, na' žaze' lo nisen', na' zte'
nisen'. Benne' nežw, benne' chejchoé'e lo nisen'
kate' zdan, yejaktie' kan nak bíte'ze yižwé' da'
de'e. **5** Zoa to benne' ga na', ba zej chino' chonne
žoa yiz de'e yižwé'. **6** Katen' Jesusen' ble'ele' benne'

yižwén' die' ga na', wnnezle' ba zej zan yiz de'e
yižwén', na' wnnable' le', na' wnné':

—¿Žénelo' yeyako'?

⁷ Bechebe benne' yižwén', na' gože' Jesusen':

—Benne', bi zoa no benne' wtinne' neda' lo nisen'
kate' zdan. Kate' ne zeyá'a neda', žo'o benne' yoble
zga'ale' ka neda'.

⁸ Jesusen' gože' le':

—Wyase. Beywá' dan' delon', na' beyéj.

⁹ La' beyakte bennen', na' beywé'e da' góta'len',
na' beyeje'. Ža na' gok da' ni naken ža la'y chegak
benne' judío ka'. ¹⁰ Naž benne' judío wnná bia' ka'
belyi'e bennen' beyake', na' wnnágake':

—Ža la'y naken na'a. Bi žala' go'o da' žáte'lon'.

¹¹ Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Bennen' beyone' neda' gožkze' neda', na'
wnné': “Beywá' dan' delon', na' beyéj.”

¹² Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':

—¿Nož bennen' gože' le': “Beywá' da' delon', na'
beyéj”?

¹³ Bennen' beyake' bi nnezle' nozen', dan' ba
bezá' Jesusen' lo latjen' dan' zej nnita' benne' zan
ga na'. ¹⁴ Wdé gok da' ni, Jesusen' bejxake'e ben-
nen' gan nak lo zchil yodo', na' gože' le':

—Bwia nga. Ba beyako'. Biž gono' dola', nich bi
gak chio' to da' nakže zi' ka dan' goken chio'.

¹⁵ Wyéj bennen', na' bejzenle' benne' judío
wnná bia' ka', Jesusen' beyone' le'. ¹⁶ Che len
bwíagak benne' judío wnná bia' ka' da' žon Je-
susen', na' gónegekle' gótgake' Le', dan' žone' da' ki
kate' nak ža la'y chégake'. ¹⁷ Bechebe Jesusen', na'
gože' légake':

—Xa' žónteze' žin, na' lezka' neda' žona' žin.

¹⁸ Che len gónežegekle benne' judío wnná bia' ka' gótgake' Jesusen', kégeze dan' bi žape' ža la'y chégake' ba la'ne, san lezka' dan' wnné' nak Dios Xakze', na' ki naken, žon kwine' Dios.

Yela' wnná bia' da' nzi' lo na' Zi'n Dios

¹⁹ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e. Bi be gak gona' neda', Zi'n Dios, žakze chia', san toze dan' zle'ela' žon Xažo Dios. Yógo'te da' žon Xažo Dios, lezka' žona' neda', Zi'ne'. ²⁰ Xažo Dios nži'ile' neda', Zi'ne', na' zloe'ele' neda' yógo'te da' žone', na' da' zénle'eže ka' ka da' ni wloe'ele' neda', da' ka' góngaken ga yebán láže'le le'e. ²¹ Kan žon Xažo Dios, žesbane' benne' gat ka', na' žonne' yela' nban chégake', lezka' žona' neda', Zi'ne', znezjwa' yela' nban chégake' kan žénekzela'. ²² Xažo Dios bi zchi'a laže'e nitó benne', san ba bdie' lo na'a neda', Zi'ne', yógo'te yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka'. ²³ Ki naken nich gópegak yógo'te benách ka' neda', Zi'ne', ba la'ne, kan žápegake' Xažo Dios ba la'ne. Nóte'teze benne' bi žape' neda', Zi'ne', ba la'ne, bi žape' ba la'ne Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', Zi'nen'.

²⁴ 'Da' li žapa' le'e. Nóte'teze benne' ženle' da' zchalja', na' žejli'e che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', benne' ni de yela' nban da' zejlí kanne chie', na' bi nžog chie' gate', san nake' ka to benne' ba bebane' lo yela' got dan' ba de yela' nban da' zejlí kanne chie'. ²⁵ Da' li žapa' le'e, za' ža, na' ba zžin ža na', kate' benne' gat ka' yéngekle' xtiža'a, na' góngake' kan znnan, gata' yela' nban chégake'. ²⁶ Kan yo'o lo

na' Xažo Dios wnežjwe' yela' nban chegak benách ka', lezka' bdie' lo na'a neda', Zi'ne', wnežjwa' yela' nban chegak benách ka'. ²⁷ Lezka' bdie' lo na'a yela' wnná bia' nich wchi'a laža'a benách ka' dan' naka' Benne' Golje' Benách. ²⁸ Bi yebán láže'le kan nak da' ni, dan' za' ža kate' yógo'te benne' gat ka' yéngkle' chi'a, ²⁹ na' yežójgake' lo yežw ba ka'. Yebangak benne' ka', benne' béngake' da' nak chawe', na' gata' yela' nban chégake', san benne' ka' béngake' da' zinnj, yebángake', na' chog Dios chégake' gátgake' to chi'ize.

Da'ka'zejnak bian'da'nak Jesús

³⁰ Lezka' wnná Jesusen':

—Bi be gak gona' nedza'. Kan nak da' ženla' da' zchalj Xa', ki zchi'a laža'a, na' kan zchi'a laža'a naken chawe', dan' bi žona' kan žénezela' neda', san kan žénekzele Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³¹ Cha' neda' zchalja' chia' kwinza', bi zaka' dan' zchalja'. ³² Zoa Benne' yoble, Benne' zzoa lie' kan naka' neda', Bennen' nake' Xa', na' nnezla' zaka' da' zzoa lie' kan nak chia'. ³³ Le'e bséla'le benne' ka' bejnnábgekle' Žwa, bennen' bezóe' benách ka' nis, na' dan' bzoa lie' kan nak chia' naken dot da' li. ³⁴ Neda' bi žiážjela' no benne' wzóa lie' kan nak chia', san znnia' da' ki nich yelale le'e. ³⁵ Da' bchajl Žwan' goken ka to yi' yež, da' wyeyen, na' wza'nín', na' le'e, to chí'ido'ze wyáz láže'le si'le baní' chien'. ³⁶ Na'a, zoa da' zzoa li kan nak chia' neda' da' záka'žen ka dan' bzoa li Žwan' kan nak chia'. Da' ka' bde Xažo Dios lo na'a gona', da' ka' žona', na' da' ka' zzoa lígaken kan nak chia', na' zej nak bian' Xažo Dios bsele'e neda'. ³⁷ Lezka' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda' zzoa lie' kan nak chia'. Batkle bénlele

chi'e, na' batkle blé'elele lawe', ³⁸ na' bi nzi' lo na'le xtiže'e, dan' bi žeſle'le chia' neda', Bennen' bſeſe'e Lekze'. ³⁹ Žsédtezle le'e da' nyejw le'e yiche la'y, dan' žékklele gata' yela' nban da' zejlí kanne chele ni'a che dan' nyejwn le'e yiche la'y, na' dan' nyejwn le'e yiche la'y na' zzoa lin kan nak chia' neda'. ⁴⁰ Bi ženelele gónlenle neda' tzen nich gata' yela' nban chele.

⁴¹ 'Bi žilja' yela' ba la'ne da' gape no benne' neda'.
⁴² Neda' nónbi'a le'e, na' nnezla' bi nží'ilele Dios.
⁴³ Bla'a nga lo wláz Xažo Dios, na' le'e bi zzi' lo na'le neda', san cha' la' benne' yoble, benne' yide' žakze chie', si' lo na'le bennen'. ⁴⁴ ¿Nakxkze gak chejle'le che Dios cha' zzi'le yela' ba la'ne da' žaple lježle tole yetole, na' bi žilje yela' ba la'ne da' gape Dios tlichá' le'e? ⁴⁵ Bi wzóa yichjle yesbaga'a le'e zia law Xa'. Bennen' yesbage'e le'e zia nake' lekze Moisés, bennen' žxen láže'le-ne', la'kze gote' za ni'te.
⁴⁶ Chela' žeſle'le che Moisés na', lezka' chejle'le chia' neda', dan' bzoj Moisés na' kan nak chia' neda'.
⁴⁷ Na'a, ¿nakxkze gak chejle'le da' zchalja' neda' cha' bi žeſle'le da' ka' bzoj Moisés na'?

6

*Jesús zwawe' gayo' mil benne' ka'
(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lk. 9:10-17)*

¹ Wdé gok da' ni, wyéj Jesusen' yechelá'a nisdo' che gan nbab Galilea, dan' nzin' Nisdo' Che Tiberias, benne' Sésar. ² Benne' zan bejnáwgake' Jesusen' dan' blé'egekle' yela' wak ka' da' bene', katen' beyone' benne' yižwé' ka'. ³ Naž Jesusen' wžene' to law ya'ado', gan wžé'lene' benne' wsedle

chie' ka'. ⁴ Za' žin Lni Pasko' kate' benne' judío ka' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' xa xtó'gake' ka' lo yežlyó Egipto. ⁵ Kate' Jesusen' bchis lawe', bble'ele' benne' zan, benne' zá'gake' gan zoe', na' gože' Lip:

—¿Gaz žel-lžo yet xtil dan' gawgak benne' zan ki?

⁶ Ki wnná Jesusen' nich nnezle' da' nna Lipen', dan' nnézkzele' Le' da' gone'. ⁷ Bechebe Lipen', na' wnné':

—Chela' si'žo yet xtil len lazjw to benne' che xono' byo', benne' zan ki bi geklen gáwgake' láte'do' wejen.

⁸ Naž to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Ndres, benne' biche' Smon Bedw, gože' Le', na' wnné':

⁹ —Zoa to xkwide' byo nga, nwa'be' gayo' yet xtil ka' da' zej naken zoa' sebada, na' chope bel ka'. ¿Wak wawžo benne' zan ki len da' láte'do'ze ni?

¹⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le ye' benne' zan ki kwé'gake' lo yo.

Lo latjen' yo'o daka', na' wže'gak ka gayo' mil benne' ka' ga na'. ¹¹ Naž Jesusen' bexwe' yet xtil ka'. Kate' beyóž gože' Dios "Žóxkeno" bdisen' chegak benne' wsedle chie' ka', na' légake' beliisen' chegak yógo'te benne' ka' žé'gake' gan yo'o daka'. Lezka' bengake' chegak bel ka', na' bdáwgake' kan gónegekle' gáwgake'. ¹² Kate' ba béljegekle', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le yetób da' bizjw ka' da' zej nga'nen, nich bi be nitlen.

¹³ Betóbgaken', na' beschá'gake' chežinno xkwit da' bizjw ka' chegak gayo' yet xtil ka' zej naken zoa' sebada, dan' bega'nen chegak benne' ka'

bdáwgaken'. ¹⁴ Kate' benne' ka' blé'egekle' yela' wak dan' ben Jesusen', na' wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' Bennen' zchalje' lo wláz Dios, Bennen' žala' yide' yežlyó nga.

¹⁵ Dan' nnezle Jesusen' ženegekle' ché'gake' Le' de chgi' nich góngake' ga nna bi'e légake', che len bezé'e latjen', na' wyeje' toze' to law ya'a.

Jesús zze'e lo nisdo'

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Kate' ba žale, jak benne' wsedle ka' che Jesusen', na' bžíngake' žoa'a nisdo'. ¹⁷ Belbene' to lo barkw, na' zjake' lo nisdon', nich žíngake' lo yež Kapernaum. Kate' ba nak chol, Jesusen' bi na' žine' gan nnítá'gake'. ¹⁸ Wzó law žak be' wałe lo nisdon', na' nisen' zgó'anen. ¹⁹ Kate' ba bsá'gake' barkwn', na' wzán' ka to ga zza'žo to hora, naž blé'egekle' Jesusen' zze'e lo nisdon', na' ze'e zbig'e' ganzej barkwn', na' bžébegake'. ²⁰ Naž Jesusen' gože' légake':

—Nedkzan'. Bi žébele.

²¹ Naž len yela' žebél wzí'gake' Le' lo barkwn', na' la' bžinte barkwn' lo yo biž gan zjake'.

Benne' zan žeyílgake' Jesú

²² Ža chope ža, gókbe'egekle benne' zan ka', benne' zej nga'ne' yechelá'a nisdon', da' goken, dan' toze barkw bžinen ga na', na' Jesusen' bi wžénlene' benne' wsedle chie' ka' lo barkwn', san légakze' jake'. ²³ Naž bžojgak yebałe barkw ka' lo yež Tiberias, na' bžíngaken to latje da' žen' gawze gan bdáwgake' yet xtil, katen' Xanžo Jesusen' gože' Dios: "Žóxkeno" chen. ²⁴ Dan' blé'egekle' biž zoa Jesusen' ga na', na' bi zej nnita' benne' wsedle

chie' ka' ga na', che len belbene' law barkw ka',
na' bžíngake' lo yež Kapernaum, gan bejdílgake'
Jesusen'.

Jesús nake' yet xtil da' znezjwn yela' nban li laže'

²⁵ Kate' bžíngak benne' zan ka' yechelá'a nisdon',
bejxáka'gake' Jesusen', na' belyi'e Le':

—Benne' wsedle, ¿batx beló'o nga?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: žeyiljle neda', kege dan' blé'elele
yela' wak ka' da' bena', san dan' bdawle yet xtilen',
na' béljelele. ²⁷ Le gon žin, kege nich si'le yela' waw
da' zde chen, san nich si'le yela' waw da' gáta'tezen,
na' gonneñ yela' nban da' zejlí kanne chele. Yela'
waw ki naken da' wnežjwa' neda', Benne' Golje'
Benáčch, chele, dan' Xažo Dios bloe'ele' law naka'
Zi'ne'.

²⁸ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biž da' žon byenen gonto' nich gonto' da' žaz
laže' Dios?

²⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žaz laže' Dios naken chejle'le chia' neda',
naka' Bennen' bsele'e Le'.

³⁰ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Biž da' nak bia' gono', da' le'elton' nich
chejle'to' chio' Le'? ¿Biž yela' wak gono'? ³¹ Xa
gole chežo ka' bdáwgake' yet xtil da' nzin' maná
lo latje dach, kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:
“Moisés benne' chégake' yet xtil che ya'abá, dan'
bdáwgaken!”

³² Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: kege Moisés na' benne' chele
yet xtil che ya'abá, san Xažo Dios žonne' chele yet

xtilen'. ³³ Yet xtil dan' žonn Dios chegak benách ka' naka' neda', ðan' bžojen ya'abá, na' źnezjwn yela' nban chegak benách ka', benne' nníta'gake' yežlyó ngá.

³⁴ Naž belyi'e Le':

—Xan, bénnteze yet xtilen' cheto'.

³⁵ Jesusen' gože' légake':

—Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. Nóte'teze benne' gónlene' neda' tzen, wéljele' to chi'ize da' naken che Dios, na' nóte'teze benne' chejli'e chia' neda', ba we'je' to chi'ize da' naken che Dios. ³⁶ Naken kan ba gožkza' le'e, la'kze zlé'elele neda', bi žeje'le chia'. ³⁷ Yógo'te benne' ka' žonn Xa' chia', gónlengake' neda' tzen, na' benne' ka' gónlengake' neda' tzen, bi yesbi'igaka'-ne'.

³⁸ Ki naken dan' bžoja' ya'abá che Dios, na' betja' nga, kege nich gona' kan žénela' nedkza', san nich gona' kan žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

³⁹ Da' žénele Xa', Bennen' bsele'e neda', naken bi kwia yi' nitó benne', bennen' benn Dios chia', na' yesbana'-ne' ža ze lawte ža. ⁴⁰ Da' žénele Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', naken gata' yela' nban chegak yógo'te benne' ka' lé'egekle' neda', Zi'ne', na' chejlé'gake' chia' neda', na' neda' yesbángaka'-ne' ža ze lawte ža na'.

⁴¹ Naž benne' judío wnná bia' ka' wnnégake' che Jesusen', dan' wnné': "Neda' naka' yet xtilen' da' zan' ya'abá." ⁴² Che len wnnágake':

—¿Kege benne' ni Jesusen', zi'n Jwsé? Nónbia'žo xa xne'e. ¿Nakx chen', znna benne' ni: "Bžoja' ya'abá che Dios?"

⁴³ Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nnele chia' la' le'eze. ⁴⁴ Bi gak nitó benne' góñlene' neda' tzen, cha' Xa', Bennen' bsele'e neda', bi yedjwé'e bennen' chia' neda', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža na'. ⁴⁵ Nyejw le'e yiche la'y kan wnnagak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, da' znnan ki: "Dios wsedle' yógo'te benách." Che len, yógo'te benne' ka', benne' želyenle' chi'i Xa', na' nsédgekle' lo ne'e Le', góñlengake' neda' tzen.

⁴⁶ 'Bi zoa no benne' ble'ele' Xažo Dios, san toze Bennen' bžoje' gan zoa Dios. Bennen' zle'ekzle' Xažo Dios. ⁴⁷ Da' li žapa' le'e: nóteteze benne' žejli'e chia' neda' de yela' nban da' zejlí kanne chie'. ⁴⁸ Neda' naka' yet xtil da' zej nbanlen benách ka' to chi'ize. ⁴⁹ Xa xto'le ka' bdáwgake' yet xtilen' dan' nzin' maná lo latje dach, na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. ⁵⁰ Neda' naka' yet xtil da' zžojen ya'abá che Dios, na' nóteteze benne' gawen', bi gate' to chi'ize. ⁵¹ Nedkza' naka' yet xtilen' da' zej nbanlen benách ka', dan' bžojen ya'abá che Dios, na' cha' nóteteze benne' gawe' yet xtilen', na' gak bane' to chi'ize. Yet xtilen' da' znežjwa' neda' naken xpela'a, da' znežjwan' nich gata' yela' nban chegak benách ka' nnít'a'gake' yežlyó nga.

⁵² Naž benne' judío wnná bia' ka' belchíx ljéžgake', na' wnnágake':

—¿Nakx gak gonn benne' ni xpele'e nich gawžon?

⁵³ Che len Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: cha' bi gawle xpela'a neda', Benne' Golje' Benách, na' cha' bi ye'jle xchena', bi de yela' nban na' chele. ⁵⁴ Nóteteze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', de yela' nban da' zejlí kanne chie', na' neda' yesbana'-ne' ža ze lawte ža

na'. ⁵⁵ Ki naken dan' nak xpela'a yela' waw da' li, na' xchena' naken to da' li da' ye'jen no benne'. ⁵⁶ Nóte'teze benne' gawe' xpela'a, na' ye'je' xchena', sóalenteze' neda', na' neda' sóalenteza' le'. ⁵⁷ Kan zoa nban Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' neda' nbánlena' Le', lezka' nóte'teze benne' gawe' neda', soe' nbánlena' neda'. ⁵⁸ Da' ni naken yet xtil da' bžojen ya'abá che Dios, na' bi naken ka yet xtilen' dan' nzin' maná, dan' bdawgak xa xto'le ka', na' kate' bza'a ža chégake', gótgake'. Nóte'teze benne' gawe' yet xtil ni gak bane' to chi'ize.

⁵⁹ Da' ni bchalj Jesusen' gan nak to lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' gok da' ni kate' ne žsedle' benách ka' nníta'gake' lo yež Kapernaum.

Da' žonnen yela' nban da' zejlí kanne chežo

⁶⁰ Kate' benne' wsedle ka' che Jesusen' béngekle' da' ki, benne' zan ládjwgake' wnnégake' chen, na' wnnágake':

—Zédele'e nak diža' ni. ¿Nožkze benne' gak si' lo ne'en?

⁶¹ Wnnezle Jesusen' žnnegak benne' wsedle chie' ka' che xtiže'e, na' wnnable' légake', na' wnné':

—¿Žon diža' ni le'e zede? ⁶² ¿Nakxkze gaken cha' lé'elele neda', Benne' Golje' Benách, yeyepa' gan wzóa' zga'ale? ⁶³ Da' nak che Dios Be' La'y naken da' žonnen yela' nban chele. Da' nakze bela' žen bi gak gon chawen' le'e. Diža' da' bcháljlena' le'e naken che Dios Be' La'y, na' žonnen yela' nban chegak benách ka'. ⁶⁴ Na'a, bálele le'e bi žeje'le chia'.

Wnná Jesusen' ki dan' nnézkzele' Le' ža ni'te no benne' ka' bi žejlé'gake' chie', na' lezka' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ⁶⁵ Che len wnné':

—Che len ba gožkza' le'e bi gak no benne' gónlene' neda' tzen, cha' bi we' Xažo Dios le' latje.

⁶⁶ Gok chope láže'gak benne' zan ža na', benne' wsedle chie' ka', na' biž wdálengake' Le' tzen. ⁶⁷ Naž Jesusen' wnnable' benne' chežinno, benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—¿Lezka' le'e yekwasle?

⁶⁸ Bechebe Bedw, na' gože' Le':

—Xan, ¿nož benne' chéjlento'? Le' napo' diža' da' žonnen yela' nban da' zejlí kanne cheto'. ⁶⁹ Neto' žejlé'to' chio', na' nónbia'to' Le', nako' Benne' Criston', Bennen' bselá' Dios, na' nako' Zi'nkze Dios ban.

⁷⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Wžekza' neda' le'e chežinnole ki, san to benne' ládjwle le'e žonlen da' xiwe' le' tzen.

⁷¹ Da' ni bchalj Jesusen' che Judas Iskariote, zi'in to benne' lie' Smon, dan' nak Judas na' bennen' wdíe' Le' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le', na' nbábłene' yechinéj benne' wsedle chie' ka'.

7

Bi žejlé'gak benne' biche' Jesús chie' Le'

¹ Wdé gok da' ni, wdé Jesusen' gan nbab Galilea. Bi gónele' cheje' gan nbab Judea dan' žénegekle benne' judío wnná bia' ka', benne' nnít'a'gake' ga na', gótgake' Le'. ² Ža na' za' žin lni chegak benne' judío ka' kate' žejsá' láže'gake' ka xa wdé chégake' wnnít'a'gake' gan besbíngake' žan yo'o lága'do'. ³ Che

len benne' biche' Jesusen' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Bžoj ga ni, na' wyéj gan nbab Judea nich lé'egekle benne' wsedle chio' ka', benne' nníta'gake' ga na', yela' wak ka' da' žono'. ⁴ Cha' žénele no benne' gónbia'gak benách ka' le', bi žone' ngáche'ze da' žone'. Dan' žono' yela' wak zen ki, bloe'el kwino' lawgak yógo'te benách ka' nich lé'egekle' da' žono'.

⁵ Ki wnnagak benne' biche'e ka' dan' bi na' chejlé'gake' chie' Le'. ⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Bi na' žin ža chia' nich wloe'ela' dan' naka' lawgak benách ka', san ža ni naken nich bi da' gonle le'e. ⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi zzóagake' le'e chela'ale, san zzóagake' neda' chela'ale dan' zloe'ela' law kan zej nake', na' da' znnia' nak bian' bi nak chawe' da' žóngake'. ⁸ Le chej le'e lni na'. Bi cha'a neda' lni na' na'a dan' bi na' žin ža chia'.

⁹ Kate'beyóž gože' légake' da' ki, bga'ne' gan nbab Galilea.

Jesús žeje' lni chegak benne' judío ka'

¹⁰ Wdé jak benne' biche' Jesusen' ka' lni na', lezka' wyeje' Le', kege kwáselo, san ngáche'ze wyeje'. ¹¹ Gan žák lni na', wdiljgak benne' judío wnná bia' ka' Jesusen', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa bennen'?

¹² Benne' zan bcháljgake' da' zanle'e kan nak che Jesusen'. Bale' wnnágake':

—Nake' chawe'.

Yebale' wnnágake':

—Bi nake' chawe' dan' žon láže'le' benách ka'.

13 Nitó benne' bi bchalje' kwáselo kan nak che Jesusen', dan' benne' zan ka' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka'.

14 Kate' ba bžin gachje lni na', bla' Jesusen' li'a yodo', na' bsedle' benách ka' nníta'gake' ga na'.

15 Bebán láže'gak benne' judío ka', na' wnnágake':

—¿Nakx chen', žakle'e bennen', na' bi nsedle' che yodo'?

16 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Da' žsedla' neda', kege chezan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'. **17** Cha' žénele no benne' gone' kan žénele Dios, na' gákbe'le' cha' nak che Dios da' žsedla' benách ka' o cha' žakze chia' zchalja'. **18** Nóte'teze benne' zchalje' žakze chie', žone' ki nich gápegak benách ka' le' ba la'ne, san bennen' žénele' gápegak benách ka' ba la'ne bennen' bsele'e le', benne' ni zchalje' da' naken dot da' li, na' bi žon láže'e.

19 'Moisés bdie' lo na'le da'bchi'le Dios, san nitole le'e bi žonle kan žnna xtiže'e. ¿Bíz chen' žénelele gotle neda'?

20 Beži'igak benne' zan ka', na' belyi'e Le':

—Da' xiwe' žónlenen le' tzen. ¿Nozkze benne' žénele' gote' le'?

21 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—To yela' wak bena', na' žebán láže'le yógo'tele.

22 Da' li Moisés benne' chele dan' nžogen lo bela' chele dan' nak bian' nzi'le xtiža' Dios. Kege Moisés na'kze bennen' chele, san wzien lo na'gak xa xta'we' ka'. Na'a, la'kze nak ža la'y, zchogle lo bela' chegak xkwide' byo chele ka' dan' nak bian' zej nbabbe' che Dios. **23** Cha' želzi'be' lo bela' chégakbe' dan' nak bian' kate' nak ža la'y, nich bi wka'nle

ca'ze da' znna da' bchi'le Moisés, čzža'le neda' dan' beyona' to benne', nich beyake' cháwe'do' kate' nak ža la'y? ²⁴ Bi žala' kon wchi'a láže'le, san le wchi'a láže' kan nak da' li.

Jesús zloe'ele' gan bžoje'

²⁵ Naž bchaljgak bałe benne' ka' nníta'gake' lo yež Jerusalén, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' žeyiljgak benne' judío wnná bia' ka' nich gótgake' Le'? ²⁶ Le wia nga. Kwáselo zchalje', na' bi be žé'gake' Le'. čžákbe'egekle benne' ka', benne' znna biá'gake' žo'o, da' li benne' ni nake' Benne' Criston', Bennen' žala' nna bi'e žo'o? ²⁷ Benne' ni, nnezlžo ga benne' Le'. Kate' yid Benne' Criston', bi nnezle nitó benne' ga benne' Le'.

²⁸ Wzóá Jesusen' zsedle' benách ka' lo zchil yodo', na' katen' benle' da' ni, wnnié' zižje, na' wnné':

—¿Nónbia'le neda', na' nnézlele ga benne' neda'? Bla'a yežlyó nga, kege žakze chia', san Dios na'kze bsele'e neda', na' Le', bi nónbia'le-ne'. ²⁹ Neda' nónbi'a-ne', dan' za'a lo wlaze' Le', na' Lekze' bsele'e neda'.

³⁰ Naž ben byéngake' séngake' Le', san nitó benne' bi bexwe' Le', dan' bi na' žin ža chie' nich choe'e lo ná'gake'. ³¹ Benne' zan bejlé'gake' chie', na' wnnágake':

—Kate' la' Benne' Criston', čgone' da' zanže yela' wak ka' ka da' žon Benne' ni?

Benne' yodo' ka' želsele'e benne' ka' nich séngake' Jesú

³² Béngakle benne' yodo' fariseo ka' da' zchaljgak benách ka' kan nak che Jesusen', na' bxoz wnná

bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', bséla'gake' ni'a ná'gake' nich chejxéngake' Le'. ³³ Naž Jesusen' wnné':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naž yeýá'a gan zoa Xa', Bennen' bsele'e neda'. ³⁴ Yeyilje neda', san bi yežél-lele neda'. Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e.

³⁵ Naž benne' judío ka' belyi'e ljéžgake' ka', na' wnnágake':

—¿Gaz chej benne' ni, gan bi yežél-lžo-ne'? ¿Cheje' gan zej nnita' benne' judío ka', benne' zej náslase' dot yežlyó nga, na' wsedle' benne' zi'to' ka'? ³⁶ ¿Bíz zejlás dan' wnné': “Yeyilje neda', na' bi yežél-lele neda” na' lezka': “Gan chejsóa' neda' bi gak yidle le'e”?

Nis yego da' žonnen yela' nban chežo

³⁷ Kate' nak že lawte že che lni na', že na' naken blo, wzó že' Jesusen'. Wnnié' zižje, na' wnné':

—Cha' zoa no benne' zbiž yichj lážda'we', žala' yide' gan zoa', na' ye'je'. ³⁸ Nóteteze benne' žejli'e chia' neda', gak chie' kan nyejw le'e yiche la'y, da' žnnan: “Lo yichj láždo'w bennen' galj da' gaken ka to nis yego” dan' gon chawen' benách ka', na' gata' yela' nban chégake'.

³⁹ Bchalj Jesusen' da' ni kan nak che Dios Be' La'y, Bennen' žala' yedjsóalene' benne' ka' chejlé'gake' che Jesusen'. Ki wnné' dan' bi na' žin Dios Be' La'y na', dan' bi na' yeype Jesusen' gan gake' Benne' blo.

Žak chóplegak benách ka'

⁴⁰ Kate' benne' zan ka' béngekle' da' ki, bale' wnnágake':

—Da' li benne' ni nake' bennen' zchalje' lo wláz
Dios, bennen' bchebe laže' Dios sele'e chežo.

⁴¹ Yebałe' wnnágake':

—Benne' ni nake' Benne' Criston'.

Wnnagak yebałe benách ka':

—¿Galj Benne' Criston' gan nbab Galilea?

⁴² Nyejw le'e yiche la'y da' znnan: "Galj Benne' Criston' ladjw zi'n za'só Dabí ka', na' gake' benne' yež Belén, da' goken laž Dabín!"

⁴³ Ka' goken, gok chóplegak benne' ka' ni'a che Jesusen'. ⁴⁴ Gónegekle' bale' séngake' Jesusen', san nitó benne' bi be bene' chie'.

Benne' wnná bia' ka' bi žejlé'gake' che Jesús

⁴⁵ Naž ni'a na'gak bxoz wnná bia' ka' len ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', bežingake' gan zej nnita' benne' yodo' wnná bia' ka', na' benne' ki belyi'e ni'a ná'gake' ka', na' wnnágake':

—¿Biz chen' bi žedjwa'le-ne'?

⁴⁶ Naž bechébegak ni'a ná'gake', na' wnnágake':

—Bi zchalj nitó benne' kan zchalj bennen'.

⁴⁷ Naž beži'igak benne' yodo' fariseo ka', na' wnnágake':

—¿Be'le latje ben láže'le' le'e? ⁴⁸ ¿Zoa no benne' wnná bia', o no benne' yodo' fariseo, bejli'e chie'?

⁴⁹ Benne' ki, benne' bi žákgake' xtiža' Dios, zej nbage'e zia.

⁵⁰ Lezka' zoa Nikodemo ga na', bennen' ble'e gan wzúa Jesusen' to xe'le. Nikodemon' nake' benne' yodo' fariseo, na' gože' légake':

⁵¹ —¿Zchogžo che to benne' gate' ni'a che da' bchi'le Dios žo'o cha' bi yénležo chie' zga'ale nich nnézležo biz bene'?

52 Naž beží'igake' yebałe' ka', na' belyi'e le':
 —¿Nako' le' benne' Galilea? Bel da' nyejw le'e yich
 la'y, na' wio' batkle bžoj nitó benne' zchalje' lo wláz
 Dios gan nbab Galilea.

53 Naž che chégake' beyéjgake' lížgake'.

8

1 Jesusen' wyeje' gan nak law Ya'a Yag Olibo.

No'len' bene' dola' da' zka'n ditjen yela' zchag na'

2 Kate' za' ža'ní', bla' Jesusen' li'a yodo', na'
 bžingak yógo'te benách ka' gan zoe'. Jesusen' wži'e
 ga na', na' bsedle' légake'. **3** Naž benne' yodo'
 wsedle ka' len benne' yodo' fariseo ka' bché'gake' to
 no'le gan zoa Jesusen', no'len' blé'gekla' žone' dola'
 da' zka'n ditjen yela' zchag na'. Bzégake' le' gachje
 láwe'le benách ka' zze nággake' che Jesusen', **4** na'
 belyi'e Le':

—Benne' wsedle, no'le ni wzento'-ne' žone' dola'
 da' zka'n ditjen yela' zchag na'. **5** Lo da' bchi'le
 Moisés, gože' žo'o wže'ežo yej to no'le žone' da' ki,
 nich gate'. ¿Na'a Le', biz znno'?

6 Ki wnnágake' nich bi da' nna Jesusen' nich gak
 yesbága'gake' Le' zia. Naž byechw Jesusen', na'
 bwie' lo yo, na' bzoje' lo yon' len xben ne'e. **7** Kate'
 wnnáble'gekla' Le', naž bezé Jesusen', na' gože'
 légake':

—Nólele le'e bi naple dola' wak so lawle wže'ele-ne'
 yej.

8 Da' yoble beyechw Jesusen', na' bwie' lo yo, na'
 wzó lawe' zzoje' da' yoble lo yon'. **9** Kate' béngekla'
 da' ni, na' lázdo'gake' bcheben légake', na' bežojgak
 to tógake'. Zgá'alegak benne' gole ka' bezá'gake', na'

wdé na' benne' kwide' ka'. Toze Jesusen' bga'ne' len no'len', ga na' zoe' gachje láwe'le benne' ka' zze nággake' chie' Le'. ¹⁰ Naž Jesusen' bezíe' da' yoble, na' bi b_le'ele' nitó benne' žesbage'e no'len' zia, san toze no'len', na' gože' le':

—No'le, ¿gaž zej nnita' benne' ka' besbága'gake' le' zia? ¿Bi zoa no benne' zchoge' chio' gato'?

¹¹ No'len' wnné':

—Nitóe'.

Naž Jesusen' gože' le':

—Lezka' neda', bi zchoga' chio' gato'. Beyéj ližo', na' biž gono' dola'.

Jesús nake' baní' chegak benne' ka'

¹² Da' yoble Jesusen' bcháljlene' légake', na' wnné':

—Neda' naka' baní' chegak benách ka' nnítá'gake' yežlyó nga. Nóte'teze benne' sá'lene' neda' tzen, bi te' gan nak chol, san soalen baní' le', nich le'ele' kan gata' yela' nban da' zejlí kanne chie'.

¹³ Naž benne' yodo' fariseo ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Le' zzoa lio' chio' kwinzo'. Bi zaka' da' zzoa lion'. Dáche'ze naken.

¹⁴ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—La'kze zzoa lian' chia' kwinza', dot da' li nak da' zzoa lian' dan' nnezla' gan bžoja', na' gan cha'a, san le'e bi nnézlele gan za'a, na' gan yeyá'a. ¹⁵ Le'e zchi'a láže'le kan zej nak da' ka' žákgaken yežlyó nga, san neda', žakze chia' bi zchi'a laža'a nitó benne'.

¹⁶ La'kze wchi'a laža'a, ka nak da' li wchi'a laža'a, dan' kege nedza' wchi'a laža'a, san Xa', Bennen' bsele'e neda', gónlene' neda' tzen. ¹⁷ Lezka' da' bse-dle Moisés nyejw le'e yich la'y, na' znnan: “Da' zzoa

ligak chope benne', naken dot da' li." ¹⁸ Neda' zzoa lia' chia' kwinza', na' Xa', Bennen' bsele'e neda', lezka' zzoa lie' chia' neda'.

¹⁹ Naž benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Gaz zoa Xo'?

Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi nónbia'le neda', na' bi nónbia'le Xa'. Chela' nónbia'le neda', lezka' Xa' gónbia'le-ne'.

²⁰ Bchalj Jesusen' da' ni kate' ne zoe' žsedle' benách ka' lo zchil yodo', gan zej nnita' kak ka' gan zgó'ogake' mežw che yodo', san nitó benne' bi bexwe' Le', dan' bi na' žin ža chie' choe'e lo ná'gake'.

Znna Jesús: "Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e"

²¹ Da' yoble Jesusen' gože' légake', na' wnné':

—Yezá'a yežlyó nga, na' yeyiljle no benne' yeslé' le'e, san ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle. Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e.

²² Naž bchaljgak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—¿Got kwine'? Wnné': "Gan cha'a neda', bi gak yidle le'e."

²³ Jesusen' gože' légake':

—Nakle le'e che yežlyó da' žen' že'le nga, san neda' za'a ya'abá che Dios da' žen' ža'le. Nakle le'e benách che yežlyó nga, san neda' bi naka' benne' che yežlyó nga. ²⁴ Che len goža' le'e: "Ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle." Cha' bi chejle'le nakkza' Benne' Weslá, ga'n dola' da' nbága'le, na' gatle.

²⁵ Naž wnnábgekle' Le', na' wnnágake':

—¿Nožkze benne' nako'?

Jesusen' gože' légake':

—Naka' kan ba goža' le'e ža ni'te. ²⁶ Da' zan da' žala' yapa' le'e, na' wchi'a laža'a da' nak chele. Diža' dot da' li zchalj Xa', Bennen' bsele'e neda', na' da' ženla' zchalje' Le', zcháljenan' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

²⁷ Bi bejní'igekle' zcháljenene' légake' kan nak che Dios, Xe'. ²⁸ Che len Jesusen' gože' légake':

—Kate' žin ža wchisle neda', Benne' Golje' Benách, nich gotle neda', naž gákbe'ele nakkza' Benne' Weslá, na' bi be žona' žakze chia', san da' bloe'el Xa' neda' zchaljan'. ²⁹ Xa', Bennen' bsele'e neda', zóalene' neda'. Xa' bi bka'ne' neda' toza', dan' žóntega' da' žaz laže'e Le'.

³⁰ Kate' bchalj Jesusen' da' ni, benne' zan bejlé'gake' chie'.

No benne'nake'che Dios, na'no benne'nake'wen laže'

³¹ Naž Jesusen' gože' benne' judío ka', benne' žejlé'gake' chie', na' wnné':

—Cha' góntezele kan znna xtiža'a, da' li gakle benne' wsedle chia' ka'. ³² Gónbia'le da' nak dot da' li, na' dan' naken dot da' li yeslán le'e.

³³ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Za'só Bran nakto', na' bi zoa no benne' bene' neto' benne' ndo'w ka'. ČBíz chen' znno': "Yeslán le'e"?

³⁴ Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: Yógo'te benne' wen dola' ka', yó'ogake' lo na' dola'. ³⁵ To benne' ndo'w bi gá'nteze' liž xan yo'o, san bennen' nake' zi'n xan yo'on' gá'nteze' liž bennen' nake' xan yo'on'. ³⁶ Ki naken, cha' Bennen' nake' Zi'n Dios yeslé' le'e, da' li yelale.

³⁷ Nnezla' nakle za'só Bran, san žénelele gotle neda',

dan' bi nzi' lo na'le xtiža'a. ³⁸ Neda' zchalja' che da'
ble'ela' gan zoa Xa', san le'e žonle da' benl-le gan zoa
xakzle.

³⁹ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Bran nake' xa gole wdé cheto'.

Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nakle za'só Bran, gonle kan ben
Bran na'. ⁴⁰ Na'a, žénelele gotle neda', la'kze
zcháljlena' le'e da' nak dot da' li, dan' benla' bchalj
Dios. Bi ben Bran na' ki. ⁴¹ Le'e žonle kan žon
xakzle.

Naž belyi'e Le':

—Neto' bi nakto' zi'n zi' ka'. Toze Dios nake' Xato'.

⁴² Naž Jesusen' gože' légake':

—Chela' da' li nak Dios Xale, si' lo na'le neda',
dan' bžoja' gan zoa Dios, na' bla'a yežlyó nga. Kege
žakze chia' bla'a, san Dios na'kze bsele'e neda'.

⁴³ ¿Bi nnézlele biz chen' bi gak chejní'ilele da' znnia?
Naken dan' bi žénelele wzé nagle xtiža'a. ⁴⁴ Xakzle
naken da' xiwe'. Nakle che da' xiwen', na' žénelele
gonle da' žaz laže' xalen'. Za ni'te da' xiwen' naken
benne' wetw benách ka', na' bi nzi' lo nan' da'
nak dot da' li, dan' bi zchaljen da' li. Kate' žon
laže' da' xiwe', ka nakkzen zchaljen, dan' naken
benne' wen laže', na' naken ka xágakkze benne'
wen laže' ka'. ⁴⁵ Dan' zchalja' neda' da' li, bi žejle'le
chia'. ⁴⁶ ¿Nózlele le'e gak yesbága'le neda' dola'?
Cha' zchalja' da' li, ¿biz chen' bi žejle'le chia'? ⁴⁷ No
benne' nake' che Dios, zze nage' xtiža' Dios, san le'e,
dan' bi nakle che Dios, bi zze nagle xtiže'e.

Benne' Criston' zoakze' zga'ale' ka Bran

48 Naž beži'igak benne' judío ka', na' belyi'e Jesusen':

—Káteze wnnato' kate' wnnato' nako' benne' Samaria, na' žonlen da' xiwe' Le' tzen.

49 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi žonlen da' xiwe' neda' tzen. Neda' žapa' Xa' ba la'ne, na' le'e zzoale neda' chela'ale. **50** Bi žka'n žen kwina'. Zoa No Benne' žka'n žene' neda', na' Le' zchi'a laže'e žo'o. **51** Da' li žapa' le'e: nóteteze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.

52 Naž benne' judío ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a nnezlto' žonlen da' xiwe' Le' tzen. Bran gote', na' lezka' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios, san Le' žnno': “Nóte'teze benne' si' lo ne'e xtiža'a, bi gat bennen'.” **53** ¿Nakžo' Le' žen ka xážo Bran? Gote' le', na' gotgak benne' ka' bcháljgake' lo wláz Dios. ¿Nožkzen' žon kwino'?

54 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Cha' neda' wká'n žen kwina', yela' žen na' bi be zakan'. Xa' žka'n žene' neda', na' le'e žnnale nake' Dios chele. **55** Bi nónbia'le Xažo Dios, san neda' nónbi'a-ne'. Chela' nnia': bi nónbi'a-ne', na' gaka' benne' wen laže' kan nakle le'e. Nakle benne' wen laže' ka'. Ná'a, da' li nónbi'a-ne', na' nzi' lo na'a xtiže'e. **56** Xale Bran bebele' dan' žala' le'ele' ža soa' neda' yežlyó nga, na' la'kze gote' ža ni'te, ble'elen', na' bebéle'ele'.

57 Naž benne' judío ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Bi na' gono' chi-yon yiz. ¿Ble'elo' Bran na'?

58 Jesusen' gože' légake':

—Da' li žapa' le'e: katen' bi na' soa Bran na', neda' ba zoakza'.

59 Naž békwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen', san Lé' bkache' kwine' láwgake', na' bežoje' la' li'a yodon'. Wdíe' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' beyeje'.

9

Jesús žeyone' to benne' golje' lo chole

1 Kate' ne źda Jesusen' to latje, bble'ele' to benne' golje' lo chole. **2** Benne' wsedle chie' ka' wnnábgekle' Lé', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, ¿noz ben dola', dan' golje' lo chole? ¿Benne' ni, cha' xa xne'e?

3 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Bi naken dan' ben benne' ni dola', na' kege dan' bengak xa xne'e dola', san naken nich la' law yela' wak źen che Dios ni'a che benne' ni. **4** Žon byenen gonžo xchin Xa', Bennen' bsele'e neda', kate' ne nak ka te źa. Žin źa gak chol che yela' got, katen' bi gak nitó benne' gone' źin. **5** Kate' ne zoa' yežlyó nga, naka' baní' chegak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

6 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bži'e źene' lo yo, na' bene' góna'do' len źene' na', na' wdeben' yej law benne' lo cholén'. **7** Naž gože' le':

—Wyéj, na' bejtib lawo' lo bej nis da' nzin' Siloé. (Siloé naken to diža' hebreo da' źnnan: nsela').

Naž benne' lo cholén' wyeje' ga na', na' bejtibe' lawe'. Kate' bezé'e ga na', ba źle'ele'. **8** Naž bebán láže'gak benne' zjo'o li'a ka', len benne' ka' blé'egekle' le' zga'ale katen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—¿Kege benne' ni bennen' wži'e, na' wnnable' no benne' bi da' wnežjwe' chie'?

- 9** Bałe' wnnágake':
—Lekze'.
Yebale' wnnágake':
—Kegen', san kan znnna' law bennen', lezka' znnna'
law benne' ni.
Le' wnné':
—Nedan'.
10 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Nakxkze goken, byaljw yej lawo'?
11 Bechebe bennen', na' gože' légake':
—Bennen' lie' Jesús bene' góna'do', na' wdeben'
yej lawa', na' gože' neda': "Wyéj žoa'a bej nis da'
nzin' Siloé, na' bejtib' lawo!'" Wyá'a ga na', na'
bejtiba' lawa', na' la' byáljwte yej lawa'.
12 Naž wnnábgekle' le', na' wnnágake':
—¿Gaz zoa bennen'?
Le' gože' légake':
—Bi nnezla'.

*Benne' yodo' ka' znnábgekle' binlo bennen' byaljw
yej lawe'*

- 13** Naž bché'gake' bennen' goke' lo chole, na' bejzégake' le' lawgak benne' yodo' fariseo ka'. **14** Dan' nak ža la'y chégake' kate' ben Jesusen' góna'don', na' bsaljwe' yej law bennen' goke' lo chole, **15** che len benne' yodo' fariseo ka' wnnábgekle' le' da' yoble nakx goken byaljw yej lawe'. **Le'** gože' légake':
—Bdbebe' góna'do' yej lawa', na' bejtiban', na'
zle'ela'.
16 Naž bchaljgak bałe benne' yodo' fariseo ka', na'
wnnágake':
—Bennen' bi nake' che Dios, dan' bi žape chi'e ža
la'y.
Yebale' wnnágake':

—¿Wak to benne' dola' gone' yela' wak ka' kan zej nak da' ka' žon bennen'?

Ka' goken, bžoj chóplegake'. ¹⁷ Da' yoble wnnábgekle' bennen' goke' lo chole, na' wnnágake':

—¿Bíz znno' le' che bennen', znno' bsaljwe' yej lawo'?

Le' wnné':

—Nake' benne' zchalje' lo wláz Dios.

¹⁸ Benne' judío wnná bia' ka' bi bejlé'gake' cha' goke' lo chole katen' golje', na' byaljw yej lawe'. Che len blížgake' xa xna' bennen' byaljw yej lawe'.

¹⁹ Wnnábgekle' légake', na' wnnágake':

—¿Nak benne' ni zi'nle, znnale golje' lo chole? ¿Nakxkze naken zle'ele' na'a?

²⁰ Bechébegak xa xne'e ka', na' belyi'e légake':

—Nnezlto' benne' ni nake' zi'nto', na' golje' lo chole, ²¹ san nakx goken, zle'ele' na'a, bi nnezlto', na' noz bennen' bsaljwe' yej lawe', bi nnezlto'. Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak. Lekze' nne'.

²² Ki wnnagak xa xna' bennen' goke' lo chole, dan' zžébegake' benne' judío wnná bia' ka', dan' ba ben xtíža'gake' cha' nóteteze benne' nne' nak Jesusen' Benne' Criston', to chi'ize kwéjgake' bennen' lo yo'o gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtíža' Dios. ²³ Che len wnnagak xa xne'e: "Le nnable' le', dan' ba nake' benne' wak."

²⁴ Naž benne' judío wnná bia' ka' da' yoble blížgake' bennen' goke' lo chole, na' belyi'e le':

—Ni'a che Xanžo Dios wnné da' likze. Neto' nnezlto' nak bennen' benne' dola'.

²⁵ Naž bechebe bennen' goke' lo chole, na' wnné':

—Cha' nake' benne' dola' bi nnezla'. To da' nnezla'. Zga'ale goka' lo chole, na' na'a zle'ela'.

26 Wnnábgekle' le' da' yoble, na' wnnágake':

—¿Biž bene' chio'? ¿Nakx bene' nich bsaljwe' yej lawo'?

27 Bechebe bennen', na' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi gónelele si' lo na'le' xtiža'a.
¿Biž chen' žénelele yénlele da' yoble? ¿Žénelele gónlenle Le' tzen?

28 Naž bká'ngake' le' ka'ze, na' wnnágake':

—Le' žónleno' bennen' tzen, san neto' žónlento' Moisés tzen. **29** Neto' nnezlto' Dios bcháljlene' Moisés na', san kan nak che benne' ni, bi nnezlto' noz benne' bsele'e Le'.

30 Naž bechebe bennen', na' gože' légake':

—Da' ni žonen ga žebán laža'a. Le'e bi nnézlele nož benne' bsele'e bennen', na' Le' bsaljwe' yej lawa'. **31** Nnezlžo Dios bi ženle' chegak benne' dola' ka', san ženle' che no benne' zka'n zene' Le', benne' žone' ka ženele' Le'. **32** Ža ni'te na'zejte na'a bi ženle cha' no benne' bsaljwe' yej law to benne' golje' lo chole.

33 Chela' bi nak bennen' che Dios, bi be gak gone'.

34 Naž beži'igak benne' yodo' ka', na' belyi'e le':

—Kan goljo' nak bian' nbago'o dola'. ¿Žénekzlo' le' wsedlo' neto'?

Naž bebéjgake' le' na'le'.

No benne' ka'zej nchólgekle'

35 Benle Jesusen' kan bengak benne' judío wnná bia' ka', bebéjgake' bennen' goke' lo chole. Kate' bežage' le', gože' le':

—¿Žejli'o che Zi'n Dios?

36 Bechebe' le', na' gože' Jesusen':

—¿Nozen', nich chejli'a chie'?

37 Jesusen' gože' le':

—Ba ble'elo' le', na' neda' nga zcháljlena' le', naka'
Zí'n Dios.

³⁸ Naž bennen' byaljw yej lawe', bka'n zene' Jesusen', na' gože' Le':

—Yoa'a lo no'o, žejli'a chio' Le'.

³⁹ Jesusen' wnné':

—Nich wchi'a laža'a benách ka', bla'a yežlyó nga, nich lé'egekle benne' ka'zej nchólgekle', na' gakgak ka benne' lo chole benne' ka' žékgekle' zlé'egekle'.

⁴⁰ Kate' benne' yodo' fariseo ka', benne' nnítia'gake' gan zoa Jesusen', béngekle' da' ni, naž belyi'e Le':

—¿Nakto' benne' nchólgekle'?

⁴¹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Chela' ncholze yej lawle, bi nbága'le dola'. Na'a znnale: "Zlé'elto'." Che len nbága'le dola'.

10

Žsaka' lebe Jesús che le'je chegak zila' ka'

¹ Lezka' wnná Jesusen':

—Da' li žapa' le'e: no benne' bi choe'e gan žo'ogak zila' ka' lo le'je chégakba', san žoe'e ga yoble, benne' ni nake' wbán, na' zbankze'. ² Bennen' žoe'e gan žo'ogak zila' ka' nake' benne' žape chi'ikze' légakba'.

³ Nich cho'o benne' ni, žsaljw benne' zoe' žape chi'e gan žo'ogak zila' ka', na' légakba' žéngeklba' chi'e, na' žeyónbia'gakba'-ne'. Le' žližgake'-ba' to toba' kan nzi' lágakba', na' žebeje' légakba'. ⁴ Kate' ba wleje' yógo'te zila' ka', biazej nakba' chie', znežwe' láwgakba', na' légakba' žejnáwgakba' le', dan' žeyónbia'gakba' chi'e.

⁵ Bi chejnáwgakba' benne' yoble, san wzónnjgeklba' le', dan' bi nónbia'gakba' chi'igak benne' yoble ka'.

6 Jesusen' bcháljlene' légake' da' ni da' bsaka' lebe', san bi bejn'i'gekle' dan' gože' légake'.

Jesús nake' Bennen' žape chi'e zila' ka'

7 Naž Jesusen' bcháljlene' légake' da' yoble, na' wnné':

—Da' li žapa' le'e: neda' naka' ka to gan žo'ogak zila' ka'. **8** Ba bla'gak benne' zan, benne' ka' wnnágake'zej nake' Benne' Criston', san yógo'te benne' ka' bžíngake' zgá'alegake' ka neda',zej nake' benne' wbán ka', na' želbankze', na' bi wzé naggak zila' ka' chégake'. **9** Neda' naka' ka to gan žo'ogak benách ka'. Nóte'teze benne' chó'olene' neda', yelá bennen', na' gake' ka to zila' žo'oba', na' žežojba', na' žél-lba' da' žawba'.

10 'Za'ze benne' wbán nich kwane'-ba', na' gote'-ba', na' wzía yi'e-ba'. Neda' bla'a nich gata' yela' nban da'zejlí kanne chegak benách ka'zej nake' ka zila' chia' ka', na' gáta'teze yela' nban da'zejlí kanne chégake'. **11** Neda' žape chi'a benách chia' ka' kan žon bennen', lo yela' ži'i laže' chie' žape chi'e zila' chie' ka'. Bennen' žape chi'e zila' ka' ki ba zoakze' wdíe' yela' nban chie' ni'a chegak zila' chie' ka'. **12** Benne' nazjwe', benne' žape chi'e zila' ka', zle'ele' za' beko' yixe' snia, na' zka'ne' zila' ka', na' žzonnje', na' beko' yixe' snia na' žejtáwy'aba' zila' ka', na' žešlásba' légakba'. Ki žon benne' nazjwen', benne' žape chi'e zila' ka', dan' bi nakkze' benne' wape zila' ka', na' zila' ka' bizej nakba' chekze'. **13** Žzonnj benne' nazjwen' dan' žape chi'e zila' ka' nich si'ze' mežw, na' bi že' laže'e légakba'.

14-15 'Neda', lo yela' ži'i laže' chia' žape chi'a zila' ka'. Kan nonbia' Xažo Dios neda', na' neda' nónbi'a

Xan', lezka' benách chia' ka', benne'zej nake' ka zila' chia' ka',zej nónbi'e neda', na' zdia' yela' nban chia' ni'a chegak zila' ka', na' zila' ka', bia zej nakba' chia' nónbia'gakba' neda'. ¹⁶ Lezka' zej nnita' zila' yoble chia' ka', bia ka' bi zej nbabba' nga. Lezka' žala' chejxí'gaka'-ba'. Bia ka' yéngeklba' chi'a, na' gákgakba' toze len yebale zila' chia' ka', na' nedkza' gape chi'a légakba'.

¹⁷ 'Che len Xan' nži'ile' neda', dan' zdia' yela' nban chia', na' yezi'an da' yoble, da' zejlás: wa'a latje benne' ka' gótgake' neda', na' yebana' lo yela' got. ¹⁸ Nitó benne' bi sáke'le' gote' neda', san nedkza' zdia' yela' nban chia', na' gata'. Nzi' lo na'a wdían', na' nzi' lo na'a yezi'an da' yoble. Ki naken dan' ki gož Xan' neda' gona'.

¹⁹ Kate' béngekle benne' judío ka' da' ki, da' yoble bel-lá'a lázgake' kan žékgekle' che Jesusen'.

²⁰ Benne' zan ládjwgake' wnnágake':

—Yoe'e be' xiwe', na' nyal yichj lázda'we'. ¿Biž chen' zze nagle chie' Le'?

²¹ Yebale' wnnágake':

—To benne' yoe'e be' xiwe' bi zchalje' ki. ¿Wak to be' xiwe' wsaljwn yej lawgak benne' lo chole ka'?

Benne'judío wnná bia' ka' zzágake' Jesús chela'ale

²² Žak byo' zag ka', na' nak ža žóngake' lni lo yež Jerusalén, kate' žejsá' láže'gake' ka bdégake' yodo' chégake' lo na' Dios. ²³ Zda Jesusen' ža yo'o yodo' gan nak lo zchil chen, dan' nzin' Zchil Che Salomón. ²⁴ Benne' judío wnná bia' ka' bel-yéchjgake' Jesusen', na' bely'i'e Le':

—¿Batxkze wsano' žono' ga žek zedlto'? Cha' nako' Benne' Criston', kwáselo bloe'el neto'.

25 Jesusen' gože' légake':

—Ba gožkza' le'e, san bi žeje'le chia'. Žin ka' da' žona', da' ka' bde Xa' lo na'a gona', zej nak bian' no naka'. **26** Le'e bi žeje'le chia', dan' bi nbáblenle benne' ka' zej nake' zila' chia' ka', kan ba gožkza' le'e. **27** Zila' chia' ka' žéngakba' chi'a, na' žeýónbia'gakba' neda', na' neda' nónbia'gaka'-ba', na' zá'lengakba' neda' tzen. **28** Neda' znezjwa' yela' nban da' zejlí kanne chégakba', na' bi kwia yi'gakba', na' nitó benne' bi sáke'le' kwéjgake'-ba' lo na'a neda'. **29** Xažo Dios bénngake'-ba' chia', na' Le' napže' yela' wak ka yógo'te benách ka', na' bi gak nitó benne' kwéjgake'-ba' lo na' Xan'. **30** Neda', na' Xažo Dios, toze nako'.

31 Da' yoble benne' judío wnná bia' ka' béxwgake' yej ka' nich wžé'egaken' Jesusen'.

32 Jesusen' gože' légake':

—Da' zan da' zej naken chawe' bena' lawle, dan' nzi' lo na'a che Xan'. ¿Ni'a che bizle žin chawe' ka' wžé'ele neda' yej?

33 Beži'igak benne' judío wnná bia' ka', na' belyi'e Le':

—Ni'a che žin chawe' ka' bi wžé'eto' le' yej, san dan' bi žchaljo' chawe' che Dios. Le' nako' benachze, na' žon kwino' Dios.

34 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Nyejw le'e yiche la'y kan wnná Dios, da' znnan: "Neda' znnia': nakle dios ka'." **35** Nnézkelžo da' nyejw le'e yiche la'y nyéjwkzen to chi'ize. Le'e yiche la'y na' benne' ka' bchaljlen Dios légake' nzi' lágake' dios ka'. **36** Diosen' bebeje' neda' chekze', na' bsele'e neda' yežlyó nga. ¿Na'a znnale chia': "Le' bi žchaljo' chawe' che Dios" dan' wnnia': "Zi'n Dios

naka"? ³⁷ Cha' bi žona' žin da' bde Xažo Dios lo na'a gona', bi žala' chejle'le chia'. ³⁸ Cha' žona' žin da' bde Dios lo na'a gona', la'kze bi žeje'le chia' nedkza', le chejlé' da' zej nak bia' žin ka' da' žona', nich gákbe'le žonlen Xažo Dios neda' tzen, na' neda' žónlena' Xan' tzen.

³⁹ Da' yoble gónegekle' séngake' Jesusen', san Le' belé' lo ná'gake'.

⁴⁰ Naž wyéj Jesusen' da' yoble yechelá'a yego Jordán, gan wdá Žwa, bennen' bezóe' benách ka'nis. Jesusen' bga'ne' ga na'. ⁴¹ Benne' zan bžíngake' gan zoa Jesusen', na' wnnágake':

—Da' li bi ben Žwa nitó yela' wak zen, san yógo'te da' wnná Žwan' kan žala' gak che benne' ni, dot da' li naken.

⁴² Che len benne' zan bejlé'gake' che Jesusen' gan zoe'.

11

Da' gok katen' got Lásaro

¹ Kate' ža ka' Lásaro, benne' Betania, die' yižwé'. Betania na' naken lažgak Lia, na' Marta. Nak Marta na' no'le bile Lian'. ² Nak Lian' no'le zan Lásaron', bennen' die' yižwé', na' lezka' nake' no'len' wloé'e da' zla' zix ni'a Xanžon', na' besbiže' ni'e len yicha' yichje'. ³ Belsela' no'le zan Lásaron' to benne' bejliže' Jesusen', na' wnné':

—Xan, bwia nga, Lásaro, bennen' nži'ilo'-ne', die' yižwé'.

⁴ Kate' Jesusen' benle' da' ni, gože' benne' ka' nnítalengake' Le', na' wnné':

—Yižwé' ni bi naken da' gotten le' to chi'ize, san naken nich la' law yela' zen che Dios, na' ni'a che

yižwé' ni lezka' la' law yela' zen chia' neda', Zi'n Dioseen'.

⁵ Jesusen' nži'ile' Martan', na' no'le bile Martan', na' Lásaron'. ⁶ La'kze Jesusen' nži'ile' légake', kate' benle' de' Lásaron' yižwé', bga'ne' gan zoe' yechóp ža ka'. ⁷ Wdé chope ža ka', Jesusen' gože' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':

—Le cho'o da' yoble gan nbab Judea.

⁸ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Benne' Wsedle, gónegekle benne' judío wnná bia' ka' wžé'egake' Le' yej. ¿Chejo' da' yoble ga na'?

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Zej de chežinno hora te ža. No benne' zde' te ža, bi chejchegwe', dan' zle'ele', dan' baní' da' zoan yežlyó nga zóalenen le'. ¹⁰ Cha' bennen' zde' žel, na' chejchegwe', dan' bi zoalen banín' le'.

¹¹ Kate' Jesusen' beyóž bchalje' da' ni, naž gože' légake':

—Ztas Lásaro, benne' lježžon', na' cha'a neda' ga na' nich yesbana'-ne'.

¹² Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Xan, cha' ztase', yeyake'.

¹³ Jesusen' wnné' ki dan' ba got Lásaron', san légake' žékgekle' wnné': “Ztasze Lásaron!” ¹⁴ Naž Jesusen' gože' légake' kwáselo, na' wnné':

—Ba got Lásaron'. ¹⁵ Žebela' dan' bi wzóa' ga na', dan' gak na'a to da' gon chawen' le'e, dan' gonen ga chejle'le chia'. Le cho'o na'a gan de Lásaron'.

16 Naž Mas, to benne' žónlene' Jesusen' tzen, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, gože' yezika' benne' wsedle chie' ka', na' wnné':
 —Le cho'o, gátlenžo Lé' tzen.

Jesús žesbane' benne' gat ka', na' nbánlenžo-ne'

17-19 Yež Betania na' žen' gawze gan že' yež Jerusalén, na' nga'nzen ka zza'žo to hóraze. Che len ba bžingak benne' zan, benne' judío ka', gan zej nnita' Marta, na' Lia, nich yeyón zéngake' légake', dan' ba got benne' zángake'. Kate' Jesusen' bžine' ga na', benle' ba gok tape ža yo'o Lásaron' lo yežw ba. **20** Katen' benle Martan' za' Jesusen', naž bžoje' lo yo'o, na' bejchage' Lé', san Lian' bga'nze' lo yo'o. **21** Martan' gože' Jesusen':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.

22 Lezka' na'a, nnezla' yógo'te da' nnablo' Dios, Lé' gonnен' chio'.

23 Jesusen' wnné':

—Yebán benne' zano'.

24 Martan' gože' Lé':

—Nnezla' yebane' kate' žin ža ze lawte ža na' katen' yebangak benne' gat ka'.

25 Naž Jesusen' wnné':

—Nedkza' naka' Benne' žesbane' benne' gat ka', na' lezka' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Nóteteze benne' chejli'e chia' neda', la'kze gate', yebankze', **26** na' yógo'te benne' ka' nníta'gake' nbángake', na' žejlé'gake' chia', bi gátgake' to chi'ize. ¿Žejli'o da' ni?

27 Martan' gože' Lé':

—O', Xan. Žejli'a nako' Le' Benne' Criston', Zi'n Dios, Bennen' bchebe laže' Dios sele'e yežlyó nga.

Zbeže Jesúš dan' žeyache' láže'le' no'le zan Lásaro ka'

²⁸ Kate' Marta beyóž bchalje' da' ni, beyeje' yo'o, na' bejliže' Lia, no'le bile', na' ži žize gože' le':

—Benne' Wsadle zoe' nga, na' znnie' le'.

²⁹ Kate' benle Lian' da' ni, la' wzó ža'tie', na' wyeje' gan zoa Jesusen'. ³⁰ Bi na' cho'o Jesusen' yeždon', san zoaze' gan bejchág Martan' Le'. ³¹ Kate' benne' judío ka', benne' nníta'gake' lo yo'on', na' žeyón zéngake' no'le ka', blé'egekle' wzó ža' Lian', na' taríaze bžoje', naž bejnáwgake' le', na' wnnágake':

—Cheje' žoa'a yežw ba nich chejcheže' ga na'.

³² Naž bžin Lian' gan zoa Jesusen'. Kate' ble'ele' Le', byechwe' xni'e, na' gože' Le':

—Xan, chela' wzó' Le' nga, bi got benne' zana'.

³³ Kate' ble'el Jesusen' zbeže', na' lezka' zbežegak benne' judío ka' zej nníta'lengake' le', naž gok nyache' laže'e, na' bka' chi'e, ³⁴ na' wnné':

—¿Gaz bkáche'le-ne'?

Belyi'e Le':

—Da wio'.

³⁵ Wžeže Jesusen'. ³⁶ Naž bchaljgak benne' judío ka', na' wnnágake':

—Le wia nga kan nží'ile'ele' le'.

³⁷ Bale' wnnágake':

—Ben Benne' ni ga zle'el bennen' goke' lo chole. ¿Gok bene' ga bi got Lásaron'?

Žebán Lásaro lo yela' got

³⁸ Da' yoble Jesusen' bka' chi'e, na' bžine' gan de yežw ban'. Ba na' yo'on to bloj le' ya'a yej gan nadjw yežw ban', na' da' to yej blag da' nsejwn gan

žo'o no benne' lo blojen'. ³⁹ Jesusen' gože' benne'
ka' nnít'a'gake' ga na', na' wnné':

—Le yeká'a yej blagen'.

Naž Marta, no'le zan benne' gaten', gože' Le':

—Xan, ba zle'e zgot dan' ba gok tap ža nate'.

⁴⁰ Jesusen' wnné':

—¿Kege gožkza' le' cha' žejli'o, le'elo' yela' wak zen
che Dios?

⁴¹ Naž beká'agake' yej blagen' da' nsejwn gan žo'o
no benne' lo blojen' gan yo'o benne' gaten'. Bwia
Jesusen' ya'abale, na' wnné':

—Xe, žapa' Le': “Žóxkeno” dan' ženlo' chia' neda'.

⁴² Neda' nnezla' žéntezelo' chia' neda', san zchalja' ki
nich gak da' chawe' chegak benne' zan ki, na' nich
chejlé'gake' Le' bséla'kzo' neda'.

⁴³ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, wnníe' zižje,
na' wnné':

—Lásaro, bežój kile.

⁴⁴ Bežój benne' gaten' lo yežw ban', zej nžej
ni'a ne'e len láže'do' ka', na' ngache' lawe' len yetó
láže'do'. Naž Jesusen' gože' légake':

—Le yeséž laže' ka' lo ni'a ne'e, na' le we' latje
yezé'e.

*Žon xtíža'gak benne' wnná bia' ka' nich gótgake'
Jesús*

(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lk. 22:1-2)

⁴⁵ Benne' zan, benne' judío ka', jákлене' Lia tzen,
na' blé'egekle' dan' ben Jesusen'. Naž bejlé'gake'
chie'.

⁴⁶ Bale' jake' gan zej nnita' benne' yodo'
fariseo ka', na' bzéngekle' légake' kan ben Jesusen'.

⁴⁷ Naž bdobgak tzen benne' yodo' wchi'a laže' ka'

len benne' yodo' fariseo ka', na' bxoz wnná bia' ka',
na' wnnágake':

—¿Nakxkze gonžo? Žon bennen' da' zan yela' wak
zen. ⁴⁸ Cha' wnézjwžo Le' latje gonže' kan žone',
yógo'te benách chejlé'gake' chie', na' yídegak benne'
Roma ka' nga, na' wchínnjgake' yodo' la'y chežo, na'
yež chežo nga.

⁴⁹ Naž bchalj Kaifás, bennen' nake' bxoz blo
yizen', na' žónlene' légake' tzen, na' gože' légake':

—Le'e bi be nnézlele, ⁵⁰ na' bi žákbe'elele žon bye-
nen gat to benne' ni'a chegak benách ka', nich bi
kwia yi'gak yógo'te benne' judío ka'.

⁵¹ Kege žakze chie' bchalje' da' ni, san dan' nake'
bxoz blo yizen', che len bchalje' lo wláz Dios
kan žala' gat Jesusen' ni'a chegak benne' yežen'.
⁵² Gat Jesusen', kégeze ni'a che yežen', san lezka'
gate' nich wtobe' zí'n Dios ka', benne' zej náslase',
nich gákgake' toze. ⁵³ Ka' goken, la' ža na'ze ben
xtíža'gake' gótgake' Jesusen'. ⁵⁴ Che len biž wdá
Jesusen' kwáselo gan zej nnita' benne' judío ka',
san bezé'e ga na', na' wyeje' to latje gawze gan nak
latje dach, na' ble'e lo yež Efraín, gan bga'ne' tzen
len benne' wsedle chie' ka'.

⁵⁵ Kate' ža na' za' gawze Lni Pasko' chegak
benne' judío ka' kate' žejsá' láže'gake' kan ben
Dios katen' bebeje' benách chie' ka' lo yežlyó
Egipto. Bžojgak benne' zan lo yež ka', na' jake'
lo yež Jerusalén kate' za' žin lni na', nich chejpá'
kwíngake' kan nak che yodo'. ⁵⁶ Benne' ka'
nnítá'gake' lo yež Jerusalén beyílgake' Jesusen',
na' katen' wnnítá'gake' lo zchil yodo', belnnable'
ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biż znnale le'e? ¿Wide' lni, cha' bi yide'?

⁵⁷ Ba wnnagak bħox wnná bia' ka' len benne' yodo' fariseo ka', cha' no benne' nnezle' gan zoa Jesusen', žala' yedjzenle' lēgake' nich gak chejxéngake' Le'.

12

To no'le lie' Lia zgo'e da' zla' zix ni'a Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Kate' nezej nga'n yexóp že žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios katen' bebeje' benach chie' ka' lo yežlyó Egipto, bla' Jesusen' lo yež Betania, gan zoa Lásaro, bennen' gote', na' besbán Jesusen' le' lo yela' got. ² Naž bsí'ni'agake' to yela' waw ga na' da' gaw Jesusen'. Lia, no'le zan Lásaron', wloé'e yela' wawn', na' že' Lásaron' ladjuw benne' ka' žé'lengake' Jesusen' tzen, gan že'j žáwgake'. ³ Naž Lian' bexwe' ka to ya da' zla' zix che yeje susén las, da' zákale'en, na' wloé'en lo ni'a Jesusen'. Besbiže' ni'e len yicha' yichje'. Dot lo yo'on' wžé' be' zixen'. ⁴ Naž bchalj to benne' wsedle che Jesusen', bennen' lie' Judas Iskariote, zi'n to benne' lie' Smon, na' nake' bennen' wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' yodo' ka', na' wnné':

⁵ —¿Biż chen' bi wdó'w da' zla' zixen', da' zakan' lázwżo che to yiz, na' gak no benne' chise' mežwn' chegak benne' yache' ka'? ⁶ (Wnné' ki, kege dan' že' láže' e benne' yache' ka', san nake' wbán, na' lekze' noe'e bzod mežw chégake', na' zká'lane' mežwn' da' zgó'ogake' lo bzoden'.)

⁷ Naž Jesusen' gože' le':

—Le we'e latje, dan' nak da' ni da' bene' to da' zpe'en che ža gacha'a lo yežw ba. ⁸ Benne' yache' ka'zej nníta'lenteze' le'e, san neda' bi gá'nteza' gan zoale.

*Benne' judío wnná bia' ka' žénegekle' gótgake'
Lásaro*

⁹ Kate' béngekle benne' judío ka' zoa Jesusen' lo yež Betania, benne' zan žjake' ga na', kégeze dan' zoa Jesusen' ga na', san lezka' dan' žénegekle' lé'egekle' Lásaro, bennen' besbán Jesusen' lo yela' got. ¹⁰ Naž bxoz wnná bia' ka' ben xtíza'gake' lezka' gótgake' Lásaron'. ¹¹ Ka' goken dan' benne' zan, benne' judío ka', žejlé'gake' che Jesusen', na' ba wléj yíchjgake' bxoz wnná bia' ka' ni'a che Lásaron'.

*Žka'n žéngake' Jesús kate' žoe'e yež Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lk. 19:28-40)*

¹² Bžingak benne' zan lo yež Jerusalén ža Lni Pasko', na' ža chope ža béngekle' za' Jesusen' lo yežen'. ¹³ Naž wdíchjwgake' zin ka', na' bžójgake' nich chejchággake' Jesusen', na' wžéžeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Ga'n zen Dios! ¡Ga'n zen Benne' ni ze'e lo wláz Xanžon', na' nna bi'e benách Israel ka'!

¹⁴ Jesusen' bžel-le' to búrrodo', na' wžíe'-ba' kan nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

¹⁵ Bi žébele le'e, zoale yež Sión.

Le wia nga, za' Benne' nna bi'e le'e.

Žie' to búrrodo'.

¹⁶ Kate' gok da' ni, bi bejní'igekle benne' wsedle ka' che Jesusen', san wdé na', kate' bebane' Le' lo yela' got, na' beyepe' ya'abá che Dios, naž bejsá'

láže'gake' da' ni da' nyejw le'e yiche la'y kan žala'
gaken chie', na' ki goken chie'.

¹⁷ Lezka' benne' ka' wnníta'lengake' Jesusen'
katen' bliže' Lásaro, bennen' bgache'e lo yežw ba,
na' besbane' le' lo yela' got, bzoa lígake' che da'
bene'. ¹⁸ Lezka' che len bžojgak benne' ka', na'
bejchággake' Jesusen', dan' béngekle' kan nak yela'
wak zen na' da' bene' Le'. ¹⁹ Naž benne' yodo'
fariseo ka' bcháljgake' la'légakze', na' wnnágake':

—Nak bia' bi be sáke'lžo gonžo. Le wia kan
žónlengak yógo'te benách Le' tzen.

Benne' zi'to' ka' žílgake' Jesús

²⁰ Bałe benne' zi'to' ka' zej nžage' benne' ka'
bžíngake' lo yež Jerusalén ža Lni Paskon' nich wká'n
zéngake' Dios. ²¹ Benne' zi'to' ka' bejchággake'
Lip, benne' Betsaida, yežen' nbaben Galilea, na'
góta'yoegakle' le', na' wnnágake':

—Benne', žénelto' le'elto' Bennen' lie' Jesús.

²² Wyéj Lipen', na' bzenle' Ndres da' ni.
Naž Ndrezen' len Lipen' bejzéngeklen' Jesusen'.
²³ Bechebe Jesusen', na' gože' lágake':

—Za' žin ža gata' neda', Benne' Golje' Benách, na'
yeyá'a latje chia' ya'abá che Dios. ²⁴ Da' li žapa'
le'e: ga'n toze to bínnedo' cha' bi gachen' lo yo, na'
te chen. Cha' te che bínnedon', lan', na' wnezjwn
bínnedo' zánle'eže. ²⁵ No benne' že' láže'ze' yela'
nban chie', wniten', dan' gat to chi'ize bennen'. No
benne' bi že' láže'ze' yela' nban da' nape' yežlyó
nga gape chi'en, na' gata' yela' nban da' zejlí kanne
chie'. ²⁶ Cha' žénele no benne' gone' xchina', žala'
gónlene' neda' tzen, na' gan chejsóa' neda', chejsóa'

bennen' žone' xchina'. Cha' žon to benne' xchina',
 Xažo Dios gape' le' ba la'ne.

Jesús zloe'ele' kan za' gótgake' Le'

27 Lezka' wnná Jesusen':

—Na'a žek zédle'ela'. ¿Bižkze nnia'? ¿Nnia': Xe, beslá neda' lo da' žala' gaken chia' na'a? Che len bla'a, nich soela' da' žala' gaken chia' na'a. **28** Xe, ben ga la' law yela' zen chio'.

Naž benle chi'i to Benne' zchalje' ya'abá che Dios, na' wnné':

—Ba bena' ga nla' law yela' zen chia', na' da' yoble gona' ga la' lawn.

29 Benne' zan, benne' ka' nníta'gake' ga na', béngekle' chi'i na', na' wnnágake':

—¡Wzió' wnnén!

Yebałe benne' ka' wnnágake':

—To wbás che ya'abá che Dios bcháljlene' Le'.

30 Naž bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—Benle chi'i na', kege ni'a chia' neda', san ni'a chele le'e. **31** Ba bžin ža wchi'a laže' Dios benách yežlyó nga. Na'a Dios cho'ne' da' xiwe' na'le, dan' žnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

32 Na'a, cha' benne' ka', benne' gótgake' neda', wchísgake' neda', Benne' Golje' Benách, ža'le, gona' ga dobgak yógo'te benách ka' gan soa' neda'.

33 Len da' ni da' bchalj Jesusen' bloe'ele' law kan gate'. **34** Benne' zan ka' belyi'e Jesusen', na' wnnágake':

—Neto' benlto' chegak benne' ka', benne' bélgake' xtiža' Dios, da' žnnan: "Sóateze Benne' Criston'." ¿Biž chen' žnno' Le': "Žon byenen

wchísgake' Benne' Golje' Benách?" ¿Nožkzen'
Benne' Golje' Benách?

³⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Yetó chí'ido'ze sóalena' le'e, na' naka' baní' chele. Le da kate' ne zóalena' le'e, na' de banín' chele, nich bi gak chol nítile. Nóte'teze benne' že' gan nak chol bi nnezle' gan zeje'. ³⁶ Kate' ne zóalena' le'e, naka' baní' chele. Le chejlé' chia' neda', naka' baní' chele nich gakle zi'n Bennen' nake' banín' da' naken li laže'.

Kate' beyóž bchalj Jesusen', beyeje', na' benít lawe' gan nníta'gake'.

Da' žonen ga bi žeje'gak benne' judío ka' che Jesús

³⁷ La'kze ben Jesusen' da' zan yela' wak zen lawgak benne' judío ka', bi bejlé'gake' chie'. ³⁸ Ka' goken, bžin dan' bzoj Isaías, bennen' bchalje' lo wláz Dios že ni'te, katen' wnné':

Xan, ¿nozkze benne' bejli'e da' bchaljto'?

¿Nozkze benne' bloe'el Xanžo Dios le' yela' wak chie'?

³⁹ Ka' goken, bi gok chejlé'gake' che Jesusen'. Goken kan wnná Isaásen' katen' wnné':

⁴⁰ Dios bene' ga gok chol yichj lázdo'gake',

na' gok choch lázdo'gake'

nich bi lé'egekle' len yej láwgake',

na' nich bi chejní'igekle' lo yichj lázdo'gake'.

Na' wnná Dios:

Bi yeyákgake' chia' nich yeyona' légake'.

⁴¹ Bchalj Isaásen' da' ni dan' ble'ele' yela' zen che Benne' Criston', na' bchalje' kan gak chie' Le'.

⁴² La'kze goken ki, bejle'gak benne' zan che Jesusen'. Lezka' bejle'gak bałe benne' wnná bia' ka' chie', san dan' zžébegake' benne' yodo' fariseo ka',

bi bzoa lígake' chie' kwáselo. Ki béngake' nich bi kwéjgake' légake' to chi'ize gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios. ⁴³ Lezka' béngake' ki dan' že' láže'gakže' gápegak benách ka' légake' ba la'ne, ka že' láže'gake' gape Dios légake' ba la'ne.

Kwia yí'gake' dan' bi žejlé'gake' da' bchalj Jesús

⁴⁴ Jesusen' wnnié' zižje, na' wnné':

—No benne' žejlí'e chia' neda', kege chia' nedza' žejlí'e, san lezka' žejlí'e che Xa', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁵ Lezka', no benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan', Bennen' bsele'e neda'. ⁴⁶ Neda' naka' baní', na' bla'a yežlyó nga, nich bi ga'ngak benne' ka' lo chole, yógo'te benne' ka' chejlé'gake' chia' neda'. ⁴⁷ Cha' ženle no benne' xtiža'a, na' bi žapen' ba la'ne, kege neda' choga' che bennen' kwia yí'e, dan' bla'a nga, kege nich choga' chegak benách ka' nnítá'gake' yežlyó nga kwia yí'gake', san nich yeslá' benách ki. ⁴⁸ No benne' zzoe' neda' chela'ale, na' bi zzi' lo ne'e xtiža'a, ba zoa da' chogen chie' kwia yí'e. Dižan' dan' bcháljená' le'e naken da' chogen che bennen' kwia yí'e že ze lawte že na'. ⁴⁹ Ki naken dan' zchalja', kege žakze chia', san Xa', Bennen' bsele'e neda', gože' neda' da' žala' nnia', na' lezka' kan žala' wchalja'. ⁵⁰ Nnezla' gož Dios neda' gona' ki nich gata' yela' nban da' zejlí kanne chegak benách ka'. Ki naken, zchalja' kan ba gožkze Xan' neda'.

13

Jesús žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka'

¹ Bžin že za' žin Lni Pasko' kate' žejsá' láže'gake' kan ben Dios, katen' bebeje' benách chie' ka' lo

yežlyó Egipto. Jesusen' nnézkzele' za' žin ža chie' gate', katen' wzé'e yežlyó nga, na' yeyeje' gan zoa Xe'. Kan nži'ile' benách chie' ka', benne' ka' nníta'gake' yežlyó nga, na'a nži'ile' légake' na' zejte gate' lo wláz légake'.

² Da' xiwe' ba ngo'o yelan' Judas Iskariote, zi'in to benne' lie' Smon, nich wdíe' Jesusen' lo na'gak benne' ka' gótgake' Le'. ³ Jesusen' nnézkzele' kan nak, bžoje' gan zoa Dios, na' yeyeje' gan zoa Dios, na' Dios, Xe', ba bdie' lo ne'e Le' dot yela' wnná bia' chie'. ⁴ Che len, kate' ne že'j žáwgake', wzó ža' Jesusen', na' beké'e lažen' žxoa xkože'e. Bexwe' to laže' da' žesbížlenžon na'žo, da' bde'en li'e. ⁵ Naž wdé'e nis to lo žiga' ya, na' wzó lawe' žibe' ní'agak benne' wsedle chie' ka', na' žesbiže' ní'agake' len lažen' da' dan' li'e.

⁶ Kate' bžin Jesusen' gan že' Smon Bedw, Bedon' gože' Le':

—Xan, bi žala' chibo' Le' ni'a.

⁷ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Da' ni da' žona', bi žejni'ilon' na'a, san te na'a chejni'ilon'.

⁸ Naž Bedon' gože' Le':

—Bi chibkzo' Le' ni'a.

Jesusen' gože' le':

—Cha' neda' bi chiba' le', bi sáke'lo' gónleno' neda' tzen.

⁹ Naž Smon Bedon' gože' Le':

—Xan, kégeze ni'a chibo', san lezka' chibo' na'a, na' yichja'.

¹⁰ Jesusen' gože' le':

—No benne' nyaže', ní'aze' žon byenen chažen, dan' ba nakkze' chawe' dotie', na' le'e nakle chawe', san kege yógo'tele.

¹¹ Ki wnná Jesusen': “Kege yógo'tele nakle chawe” dan' nnézkzele' no benne' ládjwgake' wdíe' Le'.

¹² Beyóž wdíb Jesusen' ní'agake', na' beyakwe' lažen' bxoa xkože'e. Bebi'e gan že'j žáwgake', na' gože' légake':

—¿Žejní'ilele dan' za' bena' chele? ¹³ Le'e že'le neda': “Benne' Wsedle” na': “Xan.” Da' li nak da' znnale, dan' ki naka'. ¹⁴ Na'a, cha' neda' naka' Xanle, na' Benne' Wsedle chele, na' wdiba' ní'ale, lezka' žala' gonle le'e, chible ni'a lježle tole yetole.

¹⁵ To da' bloe'elan' le'e nich gonle le'e kan bena' neda'. ¹⁶ Da' li žapa' le'e: to benne' wen žin bi nakže' blo ka Xane', na' to benne' wbás bi nakže' blo ka bennen' bsele'e le'. ¹⁷ Cha' žejní'ilele yógo'te da' ki, ba nez zen gaken chele le'e cha' gonle ki.

¹⁸ Da' ni da' znnia' bi žapa' yógo'tele. Nónbia'kza' benne' ka' wžekza' neda', san žon byenen gak dan' nyejwn le'e yiche la'y, dan' znnan: “To benne' že'j žáwlene' neda' tzen wži'e chia' neda’.” ¹⁹ Na'a zloe'ela' le'e zga'ale kan gaken, nich katen' gaken ki, na' chejle'le zoakza' neda'. ²⁰ Da' li žapa' le'e: no benne' gape' to benne' wbás ba la'ne, benne' sela'a neda', lezka' gape' neda' ba la'ne, na' no benne' gape' neda' ba la'ne, lezka' gape' Xa' ba la'ne, Bennen' bsele'e neda'.

*Jesús zinne' wdé Judas Le' lo na'gak benách ka'
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lk. 22:21-23)*

²¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, gok nyache' laže'e, na' kwáselo wnné':

—Da' li žapa' le'e: to benne' zoe' ládjwle le'e nga wdíe' neda'.

²² Naž benne' wsedle chie' ka' bwíagake' law ljéžgake' toe' yetóe', na' gok zédgekle', na' wzá' láže'gake' nólegake' bchalj Jesusen' chie'. ²³ To benne' wsedle chie', bennen' Jesusen' nži'ile' le', zoe' kwite'. ²⁴ Smon Bedw bлоé'ezele' bennen' nich nnable' Jesusen' nólegake' bchalje' chie'. ²⁵ Naž bennen' zoe' kwit Jesusen' gože' Le':

—Xan, ¿nozen' bchaljo' chie'?

²⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bennen' wa'a-ne' yet xtil da' nbisen.

Naž besbise' yet xtilen', na' bi'en che Judas Iskar-iote, zi'n to benne' lie' Smon. ²⁷ Beyóž bdaw Judas na' yet xtilen', wyáz da' xiwe' lo yichj lázda'we'. Naž Jesusen' gože' le':

—Dan' yo'o lažo'o gono', bentgan na'a.

²⁸ Yezika' benne' wsedle ka' che Jesusen', benne' žé'gake' ga na', na' žel' žáwgake', bi žejní'igekle' bíz chen' gože' le' ki. ²⁹ Dan' nwa' Judas na' bzod mežw chégake', che len gókgekle' bałe' Jesusen' gože' le': “Bejxi' da' gawžo” o wnné!: “Bia' late' chegak benne' yache' ka!” ³⁰ Katen' Judas na' beyóž bdawe' yet xtilen', na' la' bžojtie', ne nak žel.

Jesús zchi'le' žo'o to da' kobe da' žon byenen gonžon

³¹ Kate' ba bžoj Judas, wnná Jesusen':

—Na'a za' la' law yela' zen chia' neda', Benne' Golje' Benách, na' lezka' la' law yela' zen che Dios.

³² Cha' la' law yela' zen che Dios ni'a chia' neda', Zi'ne', lezka' gonkze Dios ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'ne', na' la' gontie' ki. ³³ Le'e, Zi'na'do' ka', yetó chí'ido'ze zóalena' le'e. Yeyiljle neda', na' kan

ba goža' benne' judío ka', lezka' žapa' le'e na'a: gan cha'a neda', bi gak yidle žakze chele. ³⁴ To da' kobe žchi'la' le'e: le ži'il lježle tole yetole. Kan neda' nži'ila' le'e, lezka' žala' ží'ilele lježle tole yetole. ³⁵ Cha' ží'ilele lježle tole yetole, gékbe'egekle yógo'te benách žónlenle neda' tzen.

*Jesús znne' nna Bedw bi nónbi'e Le'
(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lk. 22:31-34)*

³⁶ Naž Smon Bedw wnnable' Jesusen', na' wnné':
—Xan, ¿gazkzen' chejo'?
Bechebe Jesusen', na' wnné':
—Gan cha'a neda', bi gak sá'leno' neda' na'a, san te na'a yido' gan cha'a neda'.

³⁷ Bedon' gože' Le':
—Xan, ¿biž chen' bi gak sá'lena' Le' na'a? Zoakza' wdía' yela' nban chia', na' gata' dan' nži'ila' Le'.
³⁸ Bechebe Jesusen', na' gože' le':
—¿Wdío' yela' nban chio' dan' nži'ilo' neda'? Da' li žapa' le', zga'ale kate' kweže leko', wži'o chia' chonne chi'i, na' nno' bi nónbi'o neda'.

14

*Jesús nake' nez da' chéjlenžo nich žinžo gan zoa
Xažo Dios*

¹ Wnná Jesusen':
—Bi gek zéadle. Le chejlé' che Dios, na' le chejlé' chia' neda'. ² Latje zan zej den liž Xa'. Chela' bi naken ki, neda' ba gožkza' le'e. Cha'a neda' na'a, chejkweza' latje chele gan chejsoale. ³ Cha' chejkweza' latje chele gan chejsoale, na' yelá'a da' yoble, nich yechi'a le'e latje chian', nich gan chejsoa'

neda', lezka' le'e chejsoale ga na'. ⁴ Nnézkzelele gan cha'a, na' lezka' nónbia'le nez.

⁵ Mas gože' Le':

—Xan, bi nnezlto' gan chejo'. ¿Nakkze gak gónbia'to' nezen'?

⁶ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Neda' nakkza' nez li, na' naka' da' nak dot da' li, na' naka' Benne' zej nbanlen benách ka'. Ni'a chia' nedza' gak la' no benne' gan zoa Xažo Dios. ⁷ Chela' nónbia'le neda', lezka' nónbia'le Xan'. Na'a, nónbia'le-ne' na' ba blé'elele-ne'.

⁸ Naž Lip gože' Le':

—Xan, bloe'el neto' Xon', ná'teze.

⁹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Lip, scha ba goken zóalena' le'e. ¿Bi nónbi'o neda'? No benne' zle'ele' neda', lezka' zle'ele' Xan'. ¿Na'a nno': “Bloe'el neto' Xon”? ¹⁰ ¿Bi žejli' o zóalenka' Xa', na' Xan' zóalenke' neda'? Da' ki da' žcháljlena' le'e, kege žakze chia' žchaljan', san Xa' zóalenke' neda', na' Lekze' žone' žin ki. ¹¹ Le chejlé' chia', zóalenka' Xa', na' Xan' zóalenke' neda'. Cha' bi gak gonle ki, le chejlé' chia' neda' ni'a che žin da' žona'. ¹² Da' li žapa' le'e: da' ka' žona' neda', lezka' gon bennen' žejli' chia' neda', na' da' zenže ka' gone' dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios. ¹³ Yógo'te da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', neda' gona' dan' nnable, nich wloe'ela' law neda', Zi'n Dios, yela' baní' zen che Xažo Dios. ¹⁴ Bíte'teze dan' nnable, na' wkónlele žin la' neda', neda' gonan'.

Jesús sele'e Dios Be' La'y yedjsóalene' benách chie' ka'

¹⁵ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' nží'ilele neda', le gon da' žapa' le'e, ¹⁶ na' neda' gáta'yoela' Xažo Dios, na' Le' sele'e Benne' yoble, Benne' gáklene' le'e, Benne' gon choche' le'e, na' sóalenteze' le'e. Bennen' nake' Dios Be' La'y, Benne' znnakze' da' li. ¹⁷ Benách ka' nníta'gake' yežlyó nga bi gak si' lo ná'gake' Le', dan' bi gak lé'egekle' Le', na' bi gak gónbia'gake' Le', san zóalenkze' le'e, na' soe' lo yichj lázdo'le. ¹⁸ Bi wka'na' le'e ka xkwide' wzéb ka'. Yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. ¹⁹ Yetó chí'ido'ze, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga biž lé'egekle' neda', san le'e yelé'elele neda'. Dan' zoakza' nbana' neda', lezka' le'e, to chi'ize soale nbanle. ²⁰ Ža na' katen' Dios Be' La'y na' yedjsóalene' le'e, nnézkzelele zóalenkza' Xažo Dios, na' le'e zóalenle neda', na' neda' zóalenkza' le'e. ²¹ Nóteteze benne' zzi' lo ne'e xtiža'a, na' žone' kan znnan, nak bia' nží'ile' neda'. Xažo Dios ží'ile' bennen' nží'ile' neda', na' neda' ží'ila' bennen', na' wloé'e lawā' lawē' le'e.

²² Judas gože' Le', (kege Judas Iskariote), na' wnné':

—Xan, žnakxze gak wloé'e lawo' lawto' neto', na' bi wloé'e lawo' lawgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le'e:

—Nóteteze benne' nží'ile' neda' gone' kan znnna xtiža'a, na' Xažo Dios ží'ile' le'e, na' yedjsóalento' le' lo yichj lázda'we'. ²⁴ Nóteteze benne' bi nží'ile' neda' bi žone' kan znnna xtiža'a. Da' bénlele, da' bchajla' neda', kege chia' nedzan', san naken che Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²⁵ 'Žapkza' le'e da' ki kate' ne zóalena' le'e, ²⁶ san Dios Be' La'y, Bennen' sela' Xažo Dios chele,

gák�ene' le'e, na' gon choche' le'e dan' wkónlele žin la' neda'. Wsedle' le'e yógo'te, na' wsé'e láže'le kan nak yógo'te da' ba goža' le'e.

²⁷ 'Wka'na' da' wká'n ži yichj lázdo'le. Dan' wká'n ži yichj lázdo'le da' gonna' chele, bi naken ka da' znéjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Bi gek zédlele, na' bi žébele. ²⁸ Ba bénlele da' ba goža' le'e, wnnía': yeyá'a, na' yelá'a, na' yedjsóalena' le'e. Chela' nží'ilele neda', na' yebélele katen' goža' le'e yeyá'a gan zoa Xažo Dios, dan' nakže blo Xažo Dios ka naka' neda'. ²⁹ Na'a, ba goža' le'e zga'ale kate' gaken, nich kate' gaken ki, chejle'le chia' neda'.

³⁰⁻³¹ 'Biž wcháljlena' le'e da' zan, dan' za' da' xiwe', dan' znnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. La'kze bi de lo nan' bi da' gonen chia' neda', ki žala' gaken nich nnézgekle benách ka' nníta'gake' yežlyó nga nží'ila' Xažo Dios, na' žona' kan ba gože' neda' gona'. Le so ža', na' le cho'o.

15

Kan nak che lba uba, na' chegak ni'a nen' ka'

¹ Lezka' Jesusen' gože' légake':

—Naka' neda' ka to lba uba da' naken li laže', na' Xa' nake' ka benne' žaz ža'n, benne' žape čhi'e lban'.

² Choge' bíte'teze ni'a na' lban', dan' naka' neda', da' ka' bi be želbían, na' wchi'e yógo'te ni'a nen' ka', da' želbían, nich gákgaken chawe', na' kwíagaken yelate'. ³ Le'e ba nakle chawe' ni'a che dižan' da' ba bcháljlena' le'e. ⁴ Le gónlenteze neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le'e tzen. Kan nak che ni'a na' lban', bi be gak kwian žakze chen, cha' bi gónlentezen lban'

tzen, lezka' naken chele, bi be gak gonle cha' bi gónlentezle neda' tzen.

⁵ 'Naka' neda' ka lban', na' le'e nakle ka ni'a nen' ka'. No benne' gónlenteze' neda' tzen, kan neda' žónlenteza' le' tzen, benne' ni nake' ka ni'a na' lban' dan' zbian ða' ŷenle'e, dan' cha' yekwasle len neda', bi be gak gonle. ⁶ No benne' bi gónlenteze' neda' tzen, gak chie' kan žak chegak ni'a na' lban', da' ka' bi zej naken chawe', Zchóggake' ni'a nen' ka', na' bížgaken. Katen' ba nbižgak ni'a nen' ka', na' wtóbgaken', na' chó'ngaken' lo yi', na' chéygaken.

⁷ 'Cha' gónlentezle neda' tzen, na' cha' gonle kan znna xtiža'a, wake nnable bi da' yénelele, na' neda' gonan'. ⁸ Gapple le'e Xažo Dios ba la'ne katen' gonle xchine', na' gakle ka ni'a na' lban', da' ka' želbían, na' ki gak bia' da' li nakle benne' ka' žónlengake' neda' tzen. ⁹ Kan Xažo Dios nži'ilе' neda', lezka' nži'ilila' le'e. Le gónteze kan žala' gon no benne' nži'ilila'-ne'. ¹⁰ Cha' gonle kan žapa' le'e, gonle kan žala' gon no benne' nži'ilila'-ne', kan neda' žona' kan Xažo Dios ba gože' neda' gona', na' žónteza' da' žaz laže' Dios, Bennen' nži'ilе' neda'.

¹¹ 'Da' ki žapa' le'e nich yebélele tzen len neda', na' gaken dot li laže' kan yebélele. ¹² Da' ni naken da' zchi'ilala' le'e gonle: le ži'il lježle tole yetole, kan neda' nži'ilila' le'e. ¹³ Bi gak no benne' ží'ižele' lježe' ka gon bennen' wdíe' yela' nban chie', na' gate' nich gáklene' lježe' ka' dan' nži'ilе' légake'. ¹⁴ Le'e nakle ljéža'do' ka' cha' gonle kan bchi'ilala' le'e gonle. ¹⁵ Biž nnia' chele nakle wen žin chia' ka', dan' bi nnezle benne' wen žin da' gon xane'. Neda' wnnia' chele nakle ljéža'do' ka', dan' bena' ga nnézlele yógo'te da' gož Xa' neda' gona'. ¹⁶ Kege le'e wžele neda', san

neda' wžekza' le'e, na' bnnita'a le'e nich chejle bi da' chjenle, kan žongak ni'a na' lban', da' ka' želbían da' zenle'e, na' gá'nteze dan' gonle. Ki gaken, Xažo Dios gonne' chele yógo'te da' nnáblele-ne', katen' wkónlele žin la' neda'. ¹⁷ Da' ni naken da' žchi'la' le'e gonle. Le ži'il lježle tole yetole.

Góngake' chegak benách che Jesús kan béngake' chie'

¹⁸ Lezka' wnná Jesusen':

—Cha' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zzóagake' le'e cheła'ale, nnézlele ba bzóagake' neda' cheła'ale zga'ale kan zzóagake' le'e cheła'ale na'a. ¹⁹ Chela' nakle toze len benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, ží'igekle' le'e kan zej nži'ile' ljéžgake' ka', san zzóagake' le'e cheła'ale dan' bi nakle toze len légake'. Ki žaken dan' wžekza' neda' le'e, na' wleja' le'e ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. ²⁰ Le chejsá' láže' dižan' da' goža' le'e, katen' wnnia': "Benne' wen žin bi nakže' blo ka xane'." Cha' wžía láže'gak benách ka' neda', lezka' kwia láže'gake' le'e. Cha' zej nnita' benne' ka' žóngake' kan znna xtiža'a, lezka' góngake' kan znna xtiža'le le'e. ²¹ Yogo'te da' ki gongak benách ka' chele dan' žónlenle neda' tzen, na' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda'.

²² 'Chela' bi bla'a, na' chela' bi bcháljlena' légake', bi bága'gake' dola', san na'a dan' bla'a nga, bi be zoa da' gak nnágake' che dola' da' zej nbage'e nich yebéj chawé' kwíngake'. ²³ No benne' zzoe' neda' cheła'ale, lezka' zzoe' Xažo Dios cheła'ale. ²⁴ Chela' bi bena' yela' wak žen ka' gan nníta'gake', da' ka' bi ben nitó benne' kan gókgaken, bi bága'gake' dola'. Na'a, blé'egekle' da' ka' bena', na' zzóagake' neda'

chela'ale, na' lezka' zzóagake' Xa' chela'ale. ²⁵ Ki go-ken, bžin da' znnna xtiža' Dios, dan' wzí' lo ná'gake', dan' znnan: "Zzóagake' neda' chela'ale na' bi zoa biz chen".

²⁶ 'Kate' yedjsoaлен Dios Be' La'y le'e, Ben' zchalje' da' li, Len' gáklenе' le'e, na' gon choche' yichj lázdo'le. Nake' Ben' sel'a' chele lo wláz Xažo Dios. Be' La'y ni wzóa lie' chia' neda'. ²⁷ Lezka' le'e wzóa lile chia', dan' wzóalenkze neda' tzen ža ni'te, na' zejte na'a.

16

¹ 'Da' ki goža' le'e, nich bi gak chope láže'le. ² Žin ža kate' kwéjgake' le'e to chi'ize gan zdobgak benne' judío ka' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' ža na' gékgekle' cha' gótgake' le'e góngake' xchin Dios. ³ Ki góngake' dan' bi zej nónbi'e Xažo Dios, na' dan' bi zej nónbi'e neda'. ⁴ Žapa' le'e da' ki, nich kate' žin ža na', chejsá' láže'le da' ni da' žapkza' le'e, na' bi gak chope láže'le.

Da' gon Dios Be' La'y

Lezka' wnná Jesusen':

—Da' ki bi goža' le'e ža ni'te, dan' zóalenkza' le'e. ⁵ Na'a yeyá'a, na' chejsóalena' Xažo Dios, Bennen' bsele'e neda', na' bi nnáblele nitole le'e neda', bi nnale: "¿Gaz chejo?" ⁶ Na'a, dan' žapa' le'e da' ni, žak nyache' láže'le. ⁷ Neda' žapa' le'e da' naken dot da' li. Gakže chawe' chele cha' yeyá'a. Cha' bi yeyá'a, bi yedjsóalen Dios Be' La'y le'e. Cha' yeyá'a, na' sel'a'a-ne', na' yedjsóalene' le'e. Le' gáklenе' le'e, na' gon choche' yichj lázdo'le. ⁸ Kate' yide' Le', yesnisle' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zej

nbage'e dola', na' bi zej nónbi'e da' naken chawe', na' Dios choge' chégake' kwia yi'gake'. ⁹ Zej nbage'e dola' dan' bi žejlé'gake' chia' neda'. ¹⁰ Bi zej nónbi'e da' naken chawe' dan' gótgake' neda', na' yeyá'a gan zoa Xažo Dios, Benne' chawe', na' biž lé'egekle' neda'. ¹¹ Dios choge' chégake' kwia yi'gake' dan' ba bchoge' che da' xiwe' kwia yin', dan' ūnna bian' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga.

¹² 'Da' zanže žénela' wcháljlena' le'e, san bi gak chejní'ilelen na'a. ¹³ Zchalj Dios Be' La'y da' naken dot da' li. Kate' le'e Le', wsedle' le'e yógo'te da' naken dot da' li, dan' bi wchalje' žakze chie', san wchalje' yógo'te da' yenle' dan' nna Xa', na' wzejni'ile' le'e yógo'te da' žala' gaken. ¹⁴ Le' gape' neda' ba la'ne, dan' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e. ¹⁵ Yógo'te da' naken che Xažo Dios zej naken chia'. Che len wnnía' si'e da' naken chia', na' wzejni'ilen' le'e.

Yela' nyache' laže' yeyaken yela' žebele

¹⁶ Lezka' wnná Jesusen':

—Yetó chí'ido'ze, biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.

¹⁷ Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—¿Biž zejlás dan' gože' žo'o? Wnné': “Yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda', na' naken dan' yeyá'a gan zoa Xažo Dios.”

¹⁸ Naž wnnágake':

—¿Bižkze zejlás da' ni, dan' wnné': “Yetó chí'ido'ze”? Bi žejni'ilto' dan' wnné'.

19 Žákbe'ele Jesusen' žénegekle' nnábgekle' Le', na' gože' légake':

—Znnáblele lježle kan nak che dan' wnnía': yetó chí'ido'ze, na' biž lé'elele neda', na' yetó chí'ido'ze yelé'elele neda'? **20** Da' li žapa' le'e: kwéžele, na' gak nyache' láže'le, san benách ka' nnít'a'gake' yežlyó nga yebégekle' katen' gótgake' neda'. Naž la'kze gak nyache' láže'le, yela' nyache' láže' chelen' yeyaken yela' žebél katen' yelé'elele neda'. **21** To no'le kate' za' galj bi'do' chie', zzáka'li'e, dan' ba bžin ža chie', san kate' ba zoa to xkwide' byodo' chie', biž žejsá' láže'e dan' wzake'e, san žebele' dan' ba golj to xkwide' byodo' yežlyó nga. **22** Lezka' žaken chele. Nak nyache' láže'le na'a, san yelá'a neda', na' yed-jwíá' le'e, na' naž yebélele, na' bi sáke'le no benne' yeké'e yela' žebél chelen'.

23 'Ža na' bi be nnáblele neda'. Da' li žapa' le'e: yógo'te da' nnáblele Xažo Dios, na' wkónlele žin la' neda', Le' gonnen' chele. **24** Na' zejte na'a ža bi zkónlele žin la' neda' kate' bi da' znnáblele Xažo Dios. Le nnable' ki, na' gata' chele da' nnáblele-ne', nich gak dot li laže' yela' žebél chele.

Jesús, Benne' Criston', bežoje' chawe' lo da' gok chie'

25 Lezka' wnná Jesusen':

—Bsaka' leba' katen' bcháljlena' le'e. Žin ža kate' biž wcháljlena' le'e da' wsaka' leba', san kwáselo wcháljlena' le'e kan nak che Xažo Dios. **26-27** Ža na' nnáblele Dios, na' wkónlele žin la' neda', na' žapa' le'e, bi gon byenen gáta'yoela' Xažo Dios lo wlazle le'e, dan' Xažo Dios nží'ile' le'e. Nží'ile' le'e dan' nží'ilele neda', na' žejle'le bžoja' gan zoe' Le'.

28 Bžoja' gan zoa Xažo Dios, na' bla'a yežlyó nga. Yetó da' gaken, yezá'a yežlyó nga, na' yeýá'a gan zoakze' Le'.

29 Naž benne' wsedle chie' ka' belyi'e Le', na' wnnágake':

—Na'a kwáselo žchaljo', na' biž žsaka' lebo'. **30** Na'a žákbe'elto' nnézkzelo' Le' yógo'te, na' bi žon byenen no benne' bi da' nnable' Le', dan' zlœ'elo' neto' da' za' nnabton'. Che len žejle'to' bžojo' gan zoa Dios.

31 Bechebe Jesusen', na' gože' légake':

—¿Žejle'le chia' neda' na'a? **32** Le wia, za' žin ža, na' ba zoažo ža na', katen' gáslasle che chele, na' wka'nle neda' toza', san bi soa' toza', dan' Xažo Dios zóalenkze' neda'. **33** Da' ki goža' le'e nich ga'n ži yichj lázdo'le, dan' nakle chia' neda'. Gak da' wsaka' zin' le'e yežlyó nga, san le gak choch. Neda' ba bežoja' chawe' lo da' žak yežlyó nga.

17

Jesús znnable' Dios gáklene' benách chie' ka'

1 Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ki, bchis lawe', na' bwie' ya'abale, na' wnné':

—Dios, Xe, ba bžin ža. Ben ga la' law yela' zen chia' neda', Zi'no', nich gak gona' ga la' law yela' zen chio' Le'. **2** Ben ki dan' ba bdio' lo na'a yela' wnná bia' nich nna bi'a yógo'te benách ka', na' wa'a yela' nban da' zejlí kanne chegak yógo'te benne' ka' benno' chia'. **3** Ki gata' yela' nban da' zejlí kanne chégake', cha'zej nónbi'e Le', nako' Dios tlicha', na' lezka'zej nónbi'e neda', Jesús, Benne' Criston', na' nnézgekle' Le' bselo'o neda'.

⁴ 'Neda' ba bena' ga nla' law yela' zen chio' yežlyó nga, na' ba beyóz bena' žin da' bdio' lo na'a gona'.
⁵ Na'a, Xe, ben ga la' law yela' zen da' napa' tzen len Le', na' gata' chia' yela' zen' da'gota' chia' tzen len Le' ža ni'te zga'ale kate'gota' yežlyó nga.

⁶ 'Ba bloe'ela' da' nako' Le' lawgak benne' ki benno' chia', benne' ka' wlejo' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga. Benne' ki gókgake' chio', na' Le' bénngako'-ne' chia', na' žóngake' kan žnna xtižo'o. ⁷ Na'a nnézgekle' yógo'te da' ka' benno' chia' zá'gaken lo no'o Le', ⁸ dan' ba bdia' lo ná'gake' dižan' da' bdio' Le' lo na'a neda', na' lēgake' nzi' lo ná'gaken', na' žákbe'egekle' bžoja' gan zo' Le', na' žejlé'gake' bselo'o Le' neda'.

⁹ 'Neda' žáta'yoela' Le' gáklengako'-ne'. Žáta'yoela' Le', kege gákleno' yógo'te benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, san gákleno' benne' ki benno' chia', dan'zej nake' chio' Le'. ¹⁰ Yógo'te benne' ka', benne' zej nake' chia', lezka' zej nake' chio', na' benne' ka' zej nake' chio' lezka' zej nake' chia', na' kan zej nak benne' ka' zloe'e lawn yela' zen chia'.

¹¹ 'Na'a, biž ga'na' yežlyó nga, san benne' ki gá'ngake' yežlyó nga, na' neda' yedjsóalena' Le'. Znnabla' Le', Xe la'y, len yela' wak chio' gape chi'o benne' ki benno' chia', nich gókgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ¹² Katen' wzóalengaka'-ne' lo yežlyó nga, wdape chí'igaka'-ne', na' bkonla' žin yela' wak che La la'y chio'. Benne' ka' benno' chia', wdape chí'igaka'-ne', na' bi bnita' nitóe', san toze bennen' nake' ka zi'n da' xiwe', bennen' wnitle' to chi'ize. Ki goken, gok da' nyejw le'e yiche la'y.

¹³ 'Na'a yedjsóalena' Le', san kate' ne zoa' yežlyó

nga, zchalja' ki nich gata' yela' žebél chégake' kan žata' chia' neda' yela' žebél. ¹⁴ Neda' ba bdia' lo ná'gake' xtižo'o, na' benách ka' nníta'gake' yežlyó nga zzóagake' benne' ki chela'ale dan' bi žónlengake' légake' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách yežlyó ka' tzen. ¹⁵ Žáta'yoela' Le', kege kwejo' benne' ki yežlyó nga, san gape chí'igako'-ne', nich bi chó'ogake' lo na' da' xiwe'. ¹⁶ Bi žónlengake' benách yežlyó ka' tzen, kan nak chia' neda', bi žónlena' benách ka' tzen. ¹⁷ Bebéj-gake' cheze chio', wkonlo' žin da' nak dot da' li. Da' nak dot da' li na' naken xtižo'o. ¹⁸ Kan beno' Le', bselo'o neda' ládjwgak benách ka' nníta'gake' yežlyó nga, lezka' žona' neda', zséla'gaka'-ne' ládjwgak benách ka'. ¹⁹ Dan' nží'igekla'-ne' zde kwina' lo no'o, nich gákgake' cheze chio' dan' nzi' lo ná'gake' da' naken dot da' li.

²⁰ 'Žáta'yoela' Le', kege chégakze benne' ki, san lezka' chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' neda' ni'a che da' wchaljgak benne' ki. ²¹ Žáta'yoela' Le' gono' ga gákgake' toze yógo'tegake', na' lezka' gákgake' toze len žo'o, kan nako' Le', Xe, nako' toze len neda', na' neda' naka' toze len Le'. Ki žala' gákgake' nich chejle'gak benách yežlyó ka', bséla'kzo' Le' neda'. ²² Yela' ži'i lažen' da' benno' chia', neda' bnezjwan' chégake', nich gákgake' toze, kan nakžo žo'o toze. ²³ Le' nako' toze len neda', na' neda' gaka' toze len légake', nich gák dot li laže' kan zej nake' toze, na' nich gónbia'gak benách yežlyó ka', bséla'kzo' Le' neda', na' nží'ilo' benne' ki kan nží'ilo' neda'.

²⁴ 'Xe, žénela' yedjsóalengak benne' ki neda', benne' ka' benno' chia', gan chejsóa', nich lé'egekle'

yela' zen na' da' benno' chia' dan' nži'ilo' neda' ža ni'te, katen' za' gono' yežlyó nga. ²⁵ Xe chawe', benáčh yežlyó ka' bi zej nónbi'e Le', san neda' nónbia'kza' Le', na' benne' ki nnézgekle' bséla'kzo' Le' neda'. ²⁶ Bena' ga nnézgekle' da' nakkzo' Le', na' gonža' ga nnézgekle' da' ni, nich kan nži'ilo' Le' neda', lezka' ží'igekle' ljéžgake' ka', na' nich gakkza' neda' toze len légake'.

18

Želgoxe' Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lk. 22:47-53)

¹ Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, bžoje' ga na', na' benne' wsedle chie' ka' wyéjlengake' Le' tzen. Wdíe' yechelá'a yego Sedrón, na' bžine' gan de to yežlyó, na' wyó'olene' benne' wsedle chie' ka' latjen'. ² Lezka' Judas, bennen' zdie' Jesusen', nónbi'e latjen' dan' btob Jesusen' benne' wsedle chie' ka' ga na' zan chi'i. ³ Naž Judas na' bchi'e to kwe' benne' ka' žjake' lo wdile, na' benne' ni'a na'gak bxoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' fariseo ka', na' jake' gan zoa Jesusen', zej noe'e yi' yež ka', na' ya ntoche' chégake' ka'. ⁴ Dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te da' žala' gaken chie', bžoje' gan zoe', na' gože' légake':

—¿Nož benne' žeyiljle?

⁵ Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nasaret, žeyiljto'-ne'.

Jesusen' gože' légake':

—Nedkzan'.

(Lezka' Judas na', bennen' zdie' Jesusen' lo ná'gake', žónlene' benne' ka' tzen.) ⁶ Kate' Jesusen'

gož'e légake': “Nedkzan” naž bebíga'gake', na' wbíxgake' lo yo. ⁷ Jesusen' wnnable' légake' da' yoble, na' wnné':

—¿Noz benne' žeyiljle?

Belyi'e Le':

—Jesús, benne' Nazaret, žeyiljto'-ne'.

⁸ Naž bechebe Jesusen', na' wnné':

—Ba gož'a' le'e, nedkzan'. Cha' žeyiljle neda', le gonn latje yeyejgak benne' ki.

⁹ Ki wnná Jesusen' nich bžin da' bchalje', katen' wnné': “Benne' ki benno' chia', bi bnita' nitóe.”

¹⁰ Naž, dan' nwa' Smon Bedw to ya ntoche', wlejen', na' la' bentie' we' Malko, benne' wen žin che bxoz blo, na' bchoge' yid nage' li ža. ¹¹ Naž Jesusen' gož'e Bedon':

—Begó'o ya ntoche' chio' ližen. ¿Bi žala' saka'a dan' wnná Xan' gaken chia'?

Zžin Jesús law bxoz blo

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lk. 22:54)

¹² Benne' ka' žjake' lo wdile len bennen' zchi'e légake', na' benne' ni'a na'gak benne' judío wnná bia' ka', békwgake' Jesusen', na' bchéjgake' Le'.

¹³ Naž bché'gake' Le' law Anás, dan' nake' xto' zi'n Kaifás, bennen' nake' bxoz blo yizen'. ¹⁴ Kaifás na' nake' bennen' bzejni'ile' benne' judío wnná bia' ka', na' bloe'ele' légake' gakže chawe' gat toze benne', na' kege kwia yi' dot yež chégake'.

Znna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lk. 22:55-57)

¹⁵ Smon Bedw len yetó benne' wsedle che Jesusen', jake' xkóže'lgak benne' ka' zché'gake' Jesusen', na' bejnáwgake' Le'. Benne' wsedle ni

wyó'olene' Jesusen' la' li'a liž bxoz blo, dan' nonbia' bxoz blon' le'. ¹⁶ Bedon' bga'ne' na'le gan žo'ogak benách ka' la' li'a na'. Che len bežój benne' wsedlen' nonbia' bxoz blon' le', na' bcháljlene' no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na', na' bene' ga wyó'o Bedon' ga na'. ¹⁷ Naž no'len' žape chi'e gan žo'ogak benách ka' la' li'a na' gože' Bedon', na' wnné':

—¿Lezka' le' žónleno' Bennen' tzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

¹⁸ Dan' žák da' zag, benne' wen žin ka', na' benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', ba bzéngake' yi', na' zégake' žoa'a yin', na' žeché'l kwíngake'. Lezka' Bedon' zélene' légake' tzen, na' žeché'l kwine'.

Bxoz blo žbeje' Jesús diža'

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lk. 22:66-71)

¹⁹ Naž bxoz blo wleje' Jesusen' diža' nich nnezle' no benne' ka' žónlengake' Le' tzen, na' bi da' žsedle Jesusen' benách ka'. ²⁰ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Kwáselo bcháljlena' yógo'te benách ka'. Bsédtezegekla'-ne' gan nak lo yo'o gan zdóbgake' nich yéngekle' xtiža' Dios, na' lezka' lo zchil yodo', gan zdobgak yógo'te benne' judío ka', na' bi be bchalja' ngáche'ze. ²¹ ¿Biž chen' žbejo' neda' diža'? Wléj diža' benne' ka' béngekle' da' bcháljlengaka'-ne'. Bwia nga, nnézgekle benne' ka' dan' bcháljlengaka'-ne'.

²² Kate' beyóž bchalj Jesusen' da' ni, na' to benne' ni'a na'gak benne' yodo' ka', benne' zoe' ga na', wdape'e žoa'a law Jesusen', na' wnné':

—¿Ki žebi'o law bȝoz blon'?

²³ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Cha' bi wnnia' chawe', bȝlo'e'l bȝiz da' wnnia' da'
bi naken chawe', na' cha' gok chawe' da' wnnia',
¿bȝiz chen' wdapo'o neda'?

²⁴ Naž Anás na' besele'e Jesusen' nžje', na' be-
jzégake' Lȝe' law Kaifás, bennen' nake' bȝoz blo.

Da' yoble zȝnna Bedw bi nónbi'e Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lk. 22:58-62)

²⁵ Kate' ne ze Bedw žoa'a yi', žeché'l kwine',
benne' ka' nníta'gake' ga na' belyi'e le', na'
wnnágake':

—¿Lezka' le' žónleno' Jesusen' tȝzen?

Beží'i Bedon', na' wnné':

—Kege neda'.

²⁶ Zoa to benne' wen žin che bȝoz blo ga na',
na' nake' ljež bennen' bchog Bedon' yid nage', na'
benne' wen žin ni gože' Bedon':

—Ble'ela' le' lo yežlyón', žónleno' Jesusen' tȝzen.

²⁷ Da' yoble beží'i Bedon', na' la' wžéžete leko'.

Zché'gake' Jesús law Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lk. 23:1-5)

²⁸ Naž bché'gake' Jesusen', na' bezá'gake' liž
Kaifás, na' bžíngake' yolawe' che benne' wnná bia',
dan' nzin' Pretorio. Dan' ba ža'ní' ža na', na' benne'
judío ka' bi wyó'ogake' yolawen' dan' žékgekle'
bága'gake' zia cha' chó'ogake' ga na', da' gonen ga bi
gak gáwgake' xche' Lni Pasko', lnin' žejsá' láže'gake'
kan ben Dios, katen' bebeje' benne' Israel ka' lo
yežlyó Egípto. ²⁹ Naž bžoj Pilato, benne' wnná
bian', na' ble'e gan nníta'gake', na' gože' lágake':

—¿Bȝiz zia žesbága'le benne' ni?

30 Beží'igake', na' belyi'e le':

—Chela' bi nbaga' benne' ni zia, bi wdeto'-ne' lawo'.

31 Naž Pilaton' gože' légake', na' wnné':

—Le'ekze le chi'e, na' le wchi'a laže'e Le' kan znna da' ūsédlele lee.

Benne' judío ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Bi nzi' lo na'to' gotto' no benne'.

32 Ka' goken, bžin xtiža' Jesusen', da' wnnié' kan gate'. **33** Naž Pilaton' beyoé'e yolawen', na' bliže' Jesusen', na' gože' Le':

—¿Nako' le' benne' nna bi'e benne' judío ka'?

34 Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—¿Zakze chio' znno' ki, o gožgak benách ka' le' ki naken chia'?

35 Pilaton' gože' Le':

—¿Žeklo' naka' benne' judío? Benne' wláž chio' ka', na' bxoz wnná bia' ka', bdégake' Le' lo na'a. ¿Bizkze beno'?

36 Naž bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Znna bi'a neda', san kege kan znna bia'gak benách ka' nnít'a'gake' yežlyó nga. Chela' znna bi'a kan znna bia'gak benách ka', na' tilgak benne' ka' žónlengake' neda' tzen, nich bi wé'gake' latje no benne' wdíe' neda' lo na'gak benne' judío ka'. Kan znna bi'a neda' bi naken kan znna bia'gak benách ka' nnít'a'gake' yežlyó nga.

37 Naž Pilaton' gože' Le':

—¿Nako' benne' znna bi'e?

Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Naka' kan znno'. Che len golja' yežlyó nga, nich wzóalia' che da' naken dot da' li. Yógo'te benne' ka',

benne' žóngake' da' naken dot da' li, zze nággake' da' znnia'.

³⁸ Pilaton' gože' L^e':
—¿Bízen' da' naken dot da' li?

Želchoge' che Jesús gate'
(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lk. 23:13-25)

Kate' beyóz wnná Pilato ki, bežoje' ga na', na' ble'e da' yoble gan zej nnita' benne' judío wnná bia' ka', na' gože' lágake':

—Bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni. ³⁹ L^ee de to da' žónteze žonle kate' žak Lni Pasko' ni, znnáblele neda' wsana' lo na'le to benne' nyejwe' liž ya. ¿Zénelele wsana' lo na'le benne' znnna bi'e benne' judío ka'?

⁴⁰ Naž wžéžeya'agake' zižje yógo'tegake', na' wnnágake':

—Kege benne' ni, san Barrabás wsano'-ne' lo na'to'.

Barrabásen' nake' benne' wen da' zinnj.

19

¹ Naž Pilaton' bchi'e Jesusen', na' gože' benne' ka' žjake' lo wdile chíngake' L^e'. ² Benne' ka' žjake' lo wdile béngeke' to da' naken ni'a na' yag yeche' kan nak da' naken oro da' žia yichj benne' wnná bia', na' bžíagaken' yichj Jesusen', na' bwákwgake' L^e' to laže' tonn xna kan nak da' žákwgak benne' wnná bia' ka'. ³ Naž wbíga'gake' law Jesusen', na' belyi'e L^e:

—¡Ga'n zeno' le', benne' znnna bi'e benne' judío ka'!
Naž wdápa'gake' žoa'a lawe'.

⁴ Naž Pilaton' bežoje' da' yoble, na' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Le wia nga, yebeja' bennen' lawle le'e nich nnézlele bi bžel-la' nitó da' zia da' nbage'e.

⁵ Naž bžoj Jesusen', na' zia yichje' da' naken ni'a na' yag yechen', na' nakwe' laže' tonn xna na'. Pilaton' gože' légake':

—Nga zoa bennen'.

⁶ Kate' bxoz wnná bia' ka', na' benne' ni'a ná'gake' ka' blé'egekle' Jesusen', zižje wžézeya'agake' da' yoble, na' wnnágake':

—¡Bde'e le'e yag kroze! ¡Bde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' légake':

—Le'ekze le chi'e, na' le chejdé'e le'e yag kroze. Neda' bi be da' zia bžel-la' da' nbaga' benne' ni.

⁷ Naž benne' judío ka' belyi'e le':

—De cheto' to da' wnnakze Dios da' žsedlen neto', da' ūnnan žala' gat benne' ni dan' wnné' nake' Zi'n Dios.

⁸ Kate' benle Pilaton' da' ni, bžébeže'. ⁹ Da' yoble beyoé'e lo yolawen', na' gože' Jesusen':

—¿Gažkze benne' Le'?

Bi be bechebe Jesusen'.

¹⁰ Naž Pilaton' gože' Le':

—¿Bi žechebo', na' bi wloe'elo' neda' da' žono'? ¿Bi nnezlo' nzi' lo na'a wdá'a Le' le'e yag kroze, na' nzi' lo na'a wsana' Le'?

¹¹ Bechebe Jesusen', na' gože' le':

—Bi be nzi' lo no'o gono' chia' chela' bi bde Dios lo no'o yela' wnná bia' na'. Che len, bennen' bdie' neda' lo no'o nbága'že' zia ka le'.

¹² La' na'ze gónele Pilaton' wsane' Jesusen', san wžézeya'agak benne' judío wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Cha' wsano' benne' ni, bi nžago' chawe' benne' Sésar, bennen' žnna bi'e dot yežlyó nga. No benne' žon kwine' benne' wnná bia', zži'e che benne' Sésar na'.

¹³ Kate' benle Pilaton' da' ni, gože' ni'a ne'e ka' chejxí'gake' Jesusen', na' wži'e latje chie' gan žchi'a laže'e, latjen' nzin' Li'a Ga Zoagak Yej Blag Ka', na' ka nak diža' hebreo nzin' Gabata. ¹⁴ Ža na' naken ža za' žin Lni Pasko', na' nak wawbíž. Naž Pilaton' gože' benne' judío wnná bia' ka', na' wnné':

—Nga zoa bennen' žnna bi'e le'e.

¹⁵ Wžézeya'agake' zižje, na' wnnágake':

—¡Bete'! ¡Bete'! ¡Bde'e le'e yag kroze!

Pilaton' gože' lágake':

—¿Znnáblele neda' wdá'a bennen' žnna bi'e le'e le'e yag kroze?

Beži'igak bžoz wnná bia' ka', na' wnnágake':

—Bi zoa yetó benne' žnna bi'e neto'. Toze benne' Sésar žnna bi'e neto'.

¹⁶ Che len Pilaton' bdie' Jesusen' lo ná'gake', nich chejdá'gake' Le' le'e yag kroze. Naž békwgake' Jesusen', na' bché'gake' Le' na'le.

Zdá'gake' Jesús le'e yag kroze

(Mt. 27:32-56; Mr. 15:21-41; Lk. 23:26-49)

¹⁷ Bžoj Jesusen' ga na', na' noe'e yag kroze chie', nich cheje' latjen' dan' nzin' Latje Che Žit Yichjžo, na' kan nak diža' hebreo nzin' Gólgota. ¹⁸ Lo latjen' bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' bdá'gake' yechope benne' le'e yag kroze ka' ga na'. Chelá'a weje zej de'e, na' Jesusen' de'e gachje láwe'le gan da'gak chope benne' ka'. ¹⁹ Pilaton' bsele'e to benne' bzoje' to da' bde'e le'e yag kroze yichjle Jesusen', da' žnnan ki: "Jesús, benne' Nasaret,

benne' ʐnna bi'e benne' judío ka.'." **20** Benne' zan, benne' judío ka', belgake' dižan', dan' naken gawze žoa'a yež gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' dižan' nyejwn ɬen diža' hebreo, na' ɬen diža' griego, na' ɬen diža' latín. **21** Bxoz wnná bia' ka' chegak benne' judío ka' belyi'e Pilaton', na' wnnágake':

—Bi wzojo': "Benne' ʐnna bi'e benne' judío ka'." Bzox ki: "Le' wnné' nna bi'e benne' judío ka'."

22 Beží'i Pilaton', na' gože' légake':

—Da' ba bzoja', to chi'ize bzojan'.

23 Kate' benne' ka' žjake' lo wdile, beyóž bdá'gake' Jesusen' le'e yag krozen', na' békwgake' laže' da' gokwe'. Wléjgaken' tápele, na' goken to kwe' weje da'gota' che chégake'. ɬezka' békwgake' lažen' da' bxoa yen Jesusen', na' lažen' bi ndian, san naken to wlíze. **24** Naž benne' ka' žjake' lo wdile, belyi'e ljéžgake' toe' yetóe', na' wnnágake':

—Bi chogžon, san gakže chawe' kwejžo da' gak bian', nich nnezlžo nolžo gaken chežo.

Ka' goken, bžin dan' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

Wdísgake' laže' nakwa' che chégake',

na' che laže' chia' wléjgake' da' nak bian'.

Ki bengak benne' ka' žjake' lo wdile.

25 Gawze gan da' Jesusen' le'e yag krozen' wnníta'gak no'le ka'. Zej nake' xne'e, na' no'le bile xne'e, na' Lia, zo'le Kleofas, na' Lia Madlen. **26** Kate' Jesusen' ble'ele' xne'e, na' ɬezka' ble'ele' benne' wsedle chie', bennen' nži'ile', zoe' ga na', gože' xne'e:

—Nó'ledo', bwia ʐi'no' zoe' kwito' le'.

27 Naž gože' benne' wsedle chie' na':

—Bwia, xno'o zoe' kwito' le'.

La' ža na'ze benne' wsedlen' bchi'e le' nich chejsóe' liže'.

²⁸ Wdé na', dan' nnézkzele Jesusen' yógo'te ba goken, na' nich žin da' nyejw le'e yiche la'y, wnné': —Zbila' nis.

²⁹ De to že'e ga na', da' yožen nop zichj. Naž to benne' žeje' lo wdile besbise' to da' blol len nop zichjen', na' bzoen' law to ya xtil, na' bde'en žoa'a Jesusen' nich xopen'. ³⁰ Beyóž we'j Jesusen' nop zichjen', na' wnné':

—Ba nakten.

Naž bzechwe' yichje'. Bežojte be' nakkze', na' gote'.

Benne' žeje' lo wdile žadwe' yag ntoche' le'el sina' Jesús

³¹ Naž, dan' nak ža za' žin Lni Pasko', na' dan' bi žala' ga'ngak benne' gat ka' le'e yag kroze ka' kate' nak ža la'y chégake', na' naken to ža la'y žente, che len benne' judío ka' góta'yoegkle' Pilaton' yi'e benne' ka' žjake' lo wdile, chejtíchjwgake' xkachjgak benne' ka' dá'gake' le'e yag kroze ka', na' wetíngake' légake' le'e yag kroze ka'. ³² Che len benne' ka' žjake' lo wdile wbíga'gake' ga na', na' bdíchjwgake' xkachje benne' nežw, na' lezka' béngake' che yetó bennen' dá'lene' Jesusen' le'e yag kroze. ³³ Kate' bžíngake' gan da' Jesusen', blé'egekle' ba gote', na' bi bdíchjwgake' xkachje'.

³⁴ Naž to benne' žeje' lo wdile godwe' yag ntoche' chie' le'el sina' Jesusen', na' la' bžojte žen, na' nis.

³⁵ Neda', Žwa, blé'ela' da' ni, na' zzoa lian', na' da' znnia' naken dot da' li. Nnálezela' žchalja' da' naken dot da' li, nich lezka' le'e chejle'le che Jesusen'. ³⁶ Ki goken, bžin da' nyejw le'e yiche la'y, da' znnan:

“Bi gachjw nitó žit yoe'e.” ³⁷ Yetó da' nyejw le'e yiche žnnan ki: “Wíagake' bennen' godwe' Le' yag ntoche'.”

*Zkáche'gake' Jesúš lo yežw ba
(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lk. 23:50-56)*

³⁸ Wdé gokgak yógo'te da' ki, Jwsé, to benne' yež Arimatea, benne' žónlene' Jesusen' tzen, san ngáche'ze dan' zžebe' benne' judío wnná bia' ka', wyeje', na' wnnable' Pilato we'e le' latje yeké'e Jesusen'. Pilaton' bi'e le' latje. Naž bla' Jwsén' gan da' Jesusen' le'e yag krozen', na' beké'e Le'. ³⁹ Lezka' Nikodemo, bennen' zga'ale bejwíe' Jesusen' žel, ble'e ga na', na' noe'e to nežw slá' che yag mirra, da' nchixen to da' zla' zix, da' naken ka to gaywá' ya. ⁴⁰ Naž Jwsén' len Nikodemon' betínngake' Jesusen', na' bchélgake' Le' láže'do' ka', na' bdébgake' lawn nežw slan' che mirra, da' nchixen da' zla' zix. Béngake' kan žonteze žongak benne' judío ka' kate' zkáche'gake' benne' gat ka'. ⁴¹ Gawze gan bdá'gake' Jesusen' le'e yag kroze de to yežlyó, na' gachje láwe'le yežlyón' zoa to yežw ba kobe da' nádjwgaken' le'e ya'a yej, na' lo yežw ban' bi na' gache' nitó benne'. ⁴² Wló'ogake' Jesusen' lo yežw ban' dan' žen' gawze, na' dan' nak ža zkwezgak benne' judío ka' che Lni Paskon'.

20

*Jesúš žebane' lo yela' got
(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lk. 24:1-12)*

¹ Kate' ba nak zildo' ža nežw, na' ne nak chol, wyéj Lia Madlen žoa'a yežw ban', na' ble'ele' ba bkwas yej blag da' bsejwn gan žo'o no benne' lo yežw ban'. ² Naž taría taría beyéj Lian' gan zoa

Smon Bedw, na' zoalen yetó benne' wsedle le', bennen' Jesusen' nži'ile' le', na' gože' légake':

—¡Bebéjgake' Xanžon' lo yežw ban', na' bi nnezlto' gan wló'ogake' Le'!

³ Naž bžoj Bedon' len yetó benne' wsedlen', na' jake' žoa'a yežw ban'. ⁴ Tzen wzá'le'egake', san yetóen' tariaže wzé'e ka Bedon', na' zga'ale' le' bžine' žoa'a yežw ban'. ⁵ Byechwe', na' bwie' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' da' bchél^{gaken'} Jesusen', da' ka' zej nnitan' ga na', san bi wyoé'e lo yežw ban'. ⁶ Wdé na' bla' Smon Bedon' žkóže'le benne' wsedlen', na' wyoé'e le' lo yežw ban', na' ble'ele' láže'do' ka' zej nnitan' ga na'. ⁷ Lezka' ble'ele' láže'don' da' bchél^{gaken'} yichj Jesusen', na' bi žé'lenen yezika' láže'do' ka', san chela'ale ndoben. ⁸ Naž wyó'o benne' wsedlen', bennen' bžine' zga'ale' žoa'a yežw ban', na' ble'ele' kan naken, na' bejli'e da' wnná Jesusen'. ⁹ Ka' goken, dan' bi na' chejni'ile' da' nyejw le'e yiche la'y kan žon byenen gaken che Jesusen', da' znnan yebane' lo yeža' got. ¹⁰ Naž žopte benne' wsedle ka' beyéjgake' lížgake'.

Zloe'e law Jesús law Lia Madlen

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Bga'n Lia kwitle yežw ban', na' zbeže'. Kate' ne zbeže', byechwe', na' bwie' lo yežw ban'. ¹² Ble'ele' chope wbás che ya'abá che Dios nníta'gake' ga na', na' zej nakwe' laže' chich. Žé'gake' ga na', toe' yichjle yežw ban', na' yetóe' xní'ale yežw ban' gan wló'ogake' Jesusen'. ¹³ Wbás che ya'abá ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Nó'ledo', ¿biž chen' zbežo'?

Lian' gože' légake':

—Dan' beká'agake' Xana', na' bi nnezla' gan wló'ogake' Le'.

¹⁴ Kate' beyóz wnné' ki, bwie' zkóže'le', na' ble'ele' Jesusen', zoe' ga na', san bi gókbe'ele' cha' Jesusen'. ¹⁵ Naž Jesusen' gože' le':

—Nó'ledo', ¿biż chen' zbežo'? ¿Noż benne' žeyiljo'?

Dan' žekle Lian' nake' Le' benne' žape chi'e yežlyón', na' gože' Le'.

—Benne', cha' le' bebejo'-ne', bloe'el neda' gan wló'o-ne', na' neda' yeyoá'a-ne'.

¹⁶ Naž Jesusen' gože' le':

—Lia.

Naž byechj Lian', na' len diža' hebreo gože' Le':

—Raboní.

Diža' hebreo ni znnan: “Benne' Wsedle chia’.”

¹⁷ Jesusen' gože' le':

—Bi kano' neda', dan' bi na' yeyepa' gan zoa Xa'. Na'a, wyéj gan zej nnita' benne' ljéža'do' ka', na' gož-gake': “Ki wnná Jesusen': yeyepa' gan zoa Xa', na' lezka' nake' Xale. Nake' Dios chia', na' Dios chele.”

¹⁸ Naž wyéj Lia Madlen', na' bejzenle' benne' wsedle ka' che Jesusen' ba bele'ele' Xanžon', na' kan nak dan' wnné'.

Zloe'e law Jesús lawgak benne' wsedle chie' ka'

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lk. 24:36-49)

¹⁹ Kate' ba gole ža na', da' naken ža nežw, zej ndobe benne' wsedle ka' che Jesusen', na' nyejw yo'o gan nnita'gake' dan' zžébegake' benne' judío wnná bia'ka'. Naž bloe'elaw Jesusen' gachje láwe'le gan nnita'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

20 Kate' beyóž gože' légake' da' ni, b_{loe}'ele' légake' ne'e, na' le'el sine'e. Naž bebégekle benne' wsedle chie' ka' dan' želé'gekle' Xanžon'. **21** Naž Jesusen' gože' légake' da' yoble, na' wnné':

—Ga'n ži yichj lázdo'le. Kan ben Xa', bsele'e neda', lezka' ūsel'a a le'e chjenle xchina'.

22 Kate' beyóž wnné' da' ni, b_{lobe}' láwgake', na' gože' légake':

—Le si' lo na'le Dios Be' La'y. **23** No benne' yenít lawle, bennen'ben d_{ola}', ba yo'o yela' ženít law chie', na' no benne' bi yenít lawle le', ga'n d_{ola}' da' nbaga' benne' wen dolan'.

Bi žejlé' Mas bebán Jesús

24 Mas bi wzálene' légake' katen' Jesusen' bed-jwíe' légake'. Nak Masen' to benne' chežinnoe' ka', na' lezka' lie' Benne' Kwach. **25** Wdé na' yezika' benne' wsedle ka' belyi'e Masen', na' wnnágake':

—Ba b_{le}'elto' Xanžon'.

Masen' gože' légake':

—Cha' bi le'ela' ne'e gan b_{din} b_{didjwn}', na' wdía' xben na'a gan b_{din} b_{didjwn}', na' wdía' na'a le'el sine'e gan b_{din} yag n_{tochen}', bi chejli'a.

26 Kate' ba gok yexono' ža, benne' wsedle chie' ka' jez ndobe' da' yoble lo yo'on', na' zoalen Masen' légake'. La'kze nyejw yo'o gan nníta'gake', b_{loe}'e law Jesusen' gachje láwe'le gan nníta'gake', na' gože' légake':

—Ga'n ži yichj lázdo'le.

27 Naž Jesusen' gože' Masen', na' wnné':

—Bde xben no'o nga, na' bwia na'a nga. Bde no'o le'el sina'a nga, na' biž gak chope lažo'o, san bejlé' chia'.

²⁸ Naž bechebe Masen', na' gože' Le':

—Xána'do', na' Dios chia'.

²⁹ Jesusen' gože' le':

—Mas, dan' ble'elo' neda', žejli'o. Ba nez zen gaken chegak benne' ka' chejlé'gake' chia' la'kze bi lé'egekle' neda'.

Da' žénele gon da' nyejw le'e yiche ni

³⁰ Ben Jesusen' da' zanže yela' wak zen ka' lawgak benne' wsedle chie' ka', da' ka' bi zej nyejwn le'e yiche ni. ³¹ Da' ki bzoja' le'e yiche nich chejle'le nak Jesusen' Benne' Criston', Bennen' bsela' Dios, na' nake' Zi'nkze Dios, na' kate' chejle'le chie', gata' yela' nban da' zejlí kanne chele dan' žejle'le chie' Le'.

21

Zloe'e law Jesús lawgak gaže benne' wsedle chie' ka'

¹ Wdé gok da' ki, bloe'e law Jesusen' da' yoble lawgak benne' wsedle chie' ka' gan nak žoa'a nisdo' da' nzin' Nisdo' Che Tiberias, na' ki goken kan bloe'e lawe' lawgake'. ² Zej ndobe Smon Bedw, na' Mas, bennen' lezka' lie' Benne' Kwach, na' Natanael, benne' yež Kaná, yežen' nbaben Galilea, na' lezka' zi'n Sebedeo ka', na' yechope benne' wsedle ka' che Jesusen'. ³ Smon Bedwn' gože' légake':

—Cha'a chejxena' bel ka'.

Yezika' benne' ka' belyi'e le', na' wnnágake':

—Sá'lento' le'.

Naž jake', na' wžéngake' to lo barkw, na' yelen' nitó bel bi wžéngake'. ⁴ Kate' za' ža'ní', bejsé Jesusen' žoa'a nisdon', na' benne' wsedle chie' ka'

bi gókbe'egakle' cha' Jesusen'. ⁵ Naž Jesusen' gože' légake':

—Zí'na'do' ka', ¿bi de bel chele?

Beží'igake', na' belyi'e Le':

—Nitoba'.

⁶ Naž Jesusen' gože' légake':

—Le wsé yixjw bel chele chelá'a li ža barkwn', na' senle-ba'.

Naž bségaken', na' biž gok yeká'agaken', dan' nža'te yixjw na' bel ka'. ⁷ Naž benne' wsedle, bennen' nži'il Jesusen', gože' Bedon', na' wnné':

—¡Xanžon'!

Kate' benle Smon Bedon', "Xanžon'" beyakwe' laže' gokwe', da' beké'en zga'ale, na' wyaze' lo nis.

⁸ Yezika' benne' wsedle ka' bsá'gake' barkwn', na' bedjzóbgake' yixjwn' dan' nža'ten bel ka'. Bi nak zi'to' gan de yo biž, da' nakze ka to gaywá' lka' ní'ažo. ⁹ Katen' bžíngake' lo yo bižen', na' blé'egakle' že' to yi' balje ga na', na' zoa to bel lawen', na' lezka' de yet ga na'. ¹⁰ Jesusen' gože' légake':

—Le yedjwá' bel ka' ba wzéngakle-ba' ga zoa' ni.

¹¹ Bebén Bedon' lo barkwn', na' wzobe' yixjwn' zaka' lo yo bižle, na' nža'ten bel ži'a ka', to gaywá' chonne-yonba'. La'kze zej nak bel zanle'e, bi bžeza' yixjwn'. ¹² Naž Jesusen' gože' légake':

—Le da gawle.

Nító benne' wsedle chie' bi bežogle' nnable' Le', bi nne': "¿Noz Le'?" Nnézkzegekle' nake' Xanžon'.

¹³ Naž wbiga' Jesusen', na' bežwe' yet ka', na' lezka' bel na', na' bi'en chégake'.

¹⁴ Da' ni naken da' chonne chi'i bloe'e law Jesusen' lawgak benne' wsedle chie' ka' wdé bebane' lo yela' got.

Jesús zcháljlene' Smon Bedw

¹⁵ Kate' beyóž bdáwgake', Jesusen' gože' Smon Bedw:

—Smon, zi'n Jonás, ¿nží'iželo' neda' kan zej nži'il benne' ki neda'?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zíla'do' chia' ka'.

¹⁶ Jesusen' gože' le' da' chope chi'i, na' wnné':

—Smon, zi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda' dot lažo'o?

Bechebe Bedon', na' gože' Le':

—O', Xan. Le' nnézkzelo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zíla' chia' ka'.

¹⁷ Jesusen' gože' le' da' chonne chi'i:

—Smon, zi'n Jonás, ¿nži'ilo' neda'?

Gok nyache' laže' Bedon' dan' chonn chi'i wnnable' le', na' wnné': “¿Nži'ilo' neda'?” na' bechebe Bedon', na' gože' Le':

—Xan, yógo'te nnézkzelo' Le'. Nnezlo' nži'ila' Le'.

Jesusen' gože' le':

—Bwaw zíla' chia' ka'. ¹⁸ Da' li žapa' le', katen' goko' xkwide', žakze chio' bwakw kwino', na' kan znnazen chio' wdó'. Kate' golo', wlío' no'o, na' benne' yoble wakwe' le' laže', na' chi'e le' gan bi yénelo' chejo'.

¹⁹ Da' ni wnná Jesusen' nak bian' kan gat Bedon', dan' chejté'e le'e yag kroze, nich ga'n zen Dios. Kate' beyóž wnná Jesusen' ki, yetó da' wnné':

—Benlen neda' tzen.

Zcháljl Jesús kan gak che benne' wsedlen', bennen' nži'ile'

20 Byechj Bedon', na' ble'ele' benne' wsedlen' Jesusen' nži'ile' le', zedjnawe' lágake'. Nake' benne' wsedlen' wži'e kwit Jesusen' katen' bdáwgake', na' gože' Jesusen': "Xan, ¿noz bennen' wdíe' Le'?"

21 Kate' Bedon' ble'ele' le', gože' Jesusen':

—Xan, ¿biž gon benne' ni?

22 Jesusen' gože' le':

—Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'. Benlen neda' tzen le'.

23 Wzé diža' ni gan zej nnita' lježžo ka', benne' ka' žejlé'gake' che Jesusen'. Žékgekle' bi gat benne' wsedlen'. Jesusen' bi gože' le' bi gate', san ki wnné': "Cha' žénela' ga'n bennen' kate' yela'ža', bi žala' gek zedlo'."

24 Benne' wsedlen' naka' neda', Zwa. Zzoa lia' da' ki, na' bzoja' le'e yiche da' ki, na' nnézlele da' znnia' naken dot da' li.

25 Ben Jesusen' da' zanže ka'. Chela' no benne' wzoje' lágaken le'e yiche to ton, žekla' bi gata' latje yežlyó nga ga kwa'gak yiche ka' žala' wzojen'. Ka'kze naken.

**Diža' chawe' kub len Salmo ka'
New Testament and Psalms in Zapotec, Yatee
(MX:zty:Zapotec, Yatee)**

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Yatee

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Yatee [zty], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Psalms

in Zapotec, Yatee

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

XCV

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
0bfe09c1-2c81-5cea-8249-8c76af5de080